

Vzdělávání žen na rodičovské dovolené

Petra Kšicová

Bakalářská práce
2018

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petra Kšicová**
Osobní číslo: **H15318**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Andragogika v profilaci na řízení lidských zdrojů v neziskové sféře**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Vzdělávání žen na rodičovské dovolené**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti celoživotního učení, zájmového vzdělávání a problematiky žen na rodičovské dovolené.
Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.
Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníku.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BENEŠ, Milan. Andragogika. Praha: Grada, 2014. ISBN: 978-80-247-4824-5.

PRŮCHA, Jan. Andragogický výzkum. Praha: Grada, 2014. ISBN: 978-80-247-5232-7.

PRŮCHA, Jan a VETĚŠKA, Jaroslav. Andragogický slovník. Praha: Grada, 2014. ISBN: 978-80-247-4748-4.

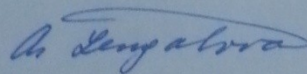
ŠERÁK, Michal. Zájmové vzdělávání dospělých. Praha: Portál, 2009. ISBN: 978-80-7367-551-6.

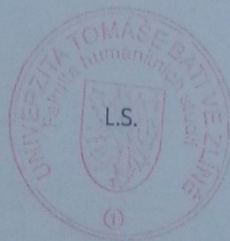
Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Zuzana Hrnčířiková, Ph.D.**
Ústav pedagogických věd

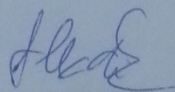
Datum zadání bakalářské práce: **28. listopadu 2017**

Termín odevzdání bakalářské práce: **27. dubna 2018**

Ve Zlíně dne 28. listopadu 2017

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užit své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval.
V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 24.4.2018

Peň Bati

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací;

(1) Vysoká škola nevydávalečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k vyšší výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce na téma vzdělávání žen na rodičovské dovolené má dvě části. V první části je teoretické vymezení celoživotního učení, kde je popsán vývoj a jeho aktuální podoba v České republice, dále je rozděleno na formální, neformální a informální vzdělávání. V další kapitole je popsán vývoj, aktuální podoba zájmového vzdělávání. Poslední kapitola teoretické části poukazuje na téma rodičovská dovolená, která je poté legislativně vymezena. V praktické části v rámci zvoleného cíle je zkoumáno, zda se ženy na rodičovské dovolené věnují vzdělávacím aktivitám. V rámci dílčích cílů jsou dále zkoumány otázky, které podrobněji zodpovídají na vzdělávací aktivity žen na rodičovské dovolené.

Klíčová slova:

celoživotní učení, formální učení, neformální učení, informální učení, zájmové vzdělávání, rodičovská dovolená

ABSTRACT

Topic of my Bachelor thesis is “Educating of women on maternity leave” and has two parts. First one shows theoretical frame of lifelong learning, where the development of it is described and also reports current form in the Czech Republic. It also consists of Formal, non-formal and informal education. Next chapter describes evolution and current form of Leisure education. Last chapter of the theoretical part points out the topic of parental leave from the legislative point of view. Practical part observes whether the women on parental leave do any educational activities. Intermediate objectives examine questions that give detailed answers about this matter.

Keywords:

Lifelong learning, formal education, non-formal education, informal education, leisure education, maternity leave

Poděkování patří PhDr. Zuzaně Hrnčířikové Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce, za její vstřícnost odpovídat na všechny mé otázky. Dále bych chtěla poděkovat svému manželovi a mým dětem za jejich trpělivost a podporu. Také děkuji všem respondentkám, které ochotně vyplnily dotazník, bez kterých by výzkum nemohl být zrealizovaný.

Motto:

„Neučíme se pro školu, ale pro život.“ Lucius Annaeus Seneca

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 CELOŽIVOTNÍ UČENÍ	12
1.1 KATEGORIE ÚČELOVÉ UČEBNÍ ČINNOSTI.....	15
2 ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ	19
2.1 SOUČASNOST ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICE	20
3 PROBLEMATIKA ŽEN NA RODIČOVSKÉ DOVOLENÉ	22
3.1 RODIČOVSKÁ DOVOLENÁ.....	22
3.2 MOŽNOSTI UMÍSTĚNÍ A HLÍDÁNÍ DÍTĚTE	24
II PRAKTICKÁ ČÁST	26
4 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ	27
4.1 VÝZKUMNÝ PROBLÉM	27
4.2 VÝZKUMNÝ CÍL A DÍLČÍ CÍLE	27
4.3 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	27
4.4 DESIGN VÝZKUMU.....	28
4.5 VÝZKUMNÝ NÁSTROJ	28
4.6 VÝZKUMNÝ SOUBOR	28
4.7 ORGANIZACE VÝZKUMU	29
5 ANALÝZA A INTERPRETACE DAT	30
5.1 ANALÝZA DAT Z DOTAZNÍKU	30
6 INTERPRETACE VÝZKUMNÝCH OTÁZEK	52
ZÁVĚR	61
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	62
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	65
SEZNAM OBRÁZKŮ	66
SEZNAM TABULEK	67
SEZNAM GRAFŮ	68
SEZNAM PŘÍLOH	69

ÚVOD

Vzdělávání dospělých je aktuální téma skoro každého člověka. Na první pohled se může zdát, že dospělá osoba by se už dále vzdělávat nemusela, jelikož má za sebou pravděpodobně nejenom ukončené vzdělání na základní škole, ale i na škole střední případně vysoké. Opak je ale pravdou. Člověk se učí nejenom v těchto institucích, ale učí se takřkajíc za pochodu, kde každá nová situace v jeho životě potřebuje doplnit o nové znalosti a je jedno, jestli je to v osobním životě nebo v životě pracovním. Obě tyto sféry jsou pro každého člověka spojeny a je jen na nás, jak kvalitní život vedeme. Otázkou tedy zůstává, zda nám další vzdělávání dopomůže ke kvalitnějšímu životu, anebo jaký je důvod se dále vzdělávat v této době.

Zcela jistě dnešní doba podporuje sebevzdělávání a má otevřené dveře pro lidi, kteří se nebojí neustále vzdělávat. A nejedná se jen o samotné kompetence, které tímto způsobem nabudou, ale jedná se také o společenské postavení, které tento člověk tímto dosáhne a jak se sám cítí. Takový člověk je pro naši společnost zajisté obrovským přínosem.

Vzdělávat se může dlouhodobě v rámci své osobní filosofie, anebo se to může pojmout, jako jednorázová příležitost k získání nutných dovedností pro aktuální potřebu ve svém momentálním rozpoložení

Téma vzdělávání žen na rodičovské dovolené jsem bylo zvoleno z důvodu, že jsem sama na rodičovské dovolené a bylo by dobré vědět, jakým způsobem a z jakého důvodu se tyto ženy nejčastěji vzdělávají. Zajímá mne, jestli se ženy vzdělávají v rámci dočasně odleženého profesního života nebo ve svém volném čase, anebo zda cítí potřebu se sebevzdělávat bez ohledu na svoje vzdělání a momentální pracovní nasazení.

Cílem bakalářské práce je zjistit, zda se ženy na rodičovské dovolené věnují vzdělávacím aktivitám.

V teoretické části vymezit terminologii a teoretické východiska z oblasti celoživotního učení, zájmového vzdělávání a problematiky žen na rodičovské dovolené. Cílem teoretické části je tedy popsat vývoj a aktuální podobu celoživotního vzdělávání, které bude rozděleno na formální, neformální informální učení. V rámci zájmového vzdělávání bude popsán vývoj a aktuální podoba v České republice. V poslední části legislativně vymezíme rodičovskou dovolenou a možnosti, kam může žena umístit své dítě, když jej potřebuje pohlídat.

V praktické části bakalářské práce pomocí kvantitativního dotazníkového šetření zjistit aktuální pohled žen na další vzdělávání a jeho důvody. V rámci hlavního cíle zodpovědět, zda se ženy na rodičovské dovolené vzdělávají. Na základě dílčích cílů pak postupně popsat další skutečnosti. Pomocí deskriptivní statistiky se budou vyvozovat závěry.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CELOŽIVOTNÍ UČENÍ

Cílem kapitoly celoživotního učení je popsat vývoj a aktuální podobu v České republice. Dále pak popsat formální, neformální a informální učení.

Dle Šeráka a Dvořákové dělíme celoživotní učení na dvě části a to na ideální pojetí učení, kde jde o plynulý vývoj napříč celého života člověka nebo na teoretický koncept, kde hlavním vzděláváním je politika. Ideální pojetí učení je známo již od dob Antiky, ale až po poválečném období se tato idea začala více formulovat. Poválečné období bylo důležitým milníkem, díky nově nabyté potřebě kvalifikovaných pracovníků. Ve vyspělých zemích se dostala do popředí nová úvaha, která díky nově nabytému volnému času dala prostor pro vzdělání, a tím se začalo rozvíjet téma, kde by vzdělávání bylo základem občanských práv (Dvořáková, Šerák, 2016, s. 89).

Díky implementace koncepcí celoživotního učení se začalo brát toto učení jako součást života, a prevence proti sociálním a ekonomickým vyloučením. Navzdory tomu stále chyběla legislativa, která by formulovala vzdělávání v uceleném pohledu (Dvořáková, Šerák, 2016, s. 94).

V roce 1972 bylo vytvořeno komisí UNESCO doporučení o vzdělávání dospělých po celý jejich život. V rámci dokumentů byla hlavní idea, aby se každý mohl dobrovolně vzdělávat po celý svůj život. *Světová deklarace vzdělání pro všechny*, byla přijata v roce 1990, pojednává o tom, že všichni budou těžit s možností se vzdělávat (Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, 2017).

Pojem celoživotního vzdělávání se snaží zpracovat i Evropská unie. Snaha vymezit obsahlost tohoto tématu není jednoduchá a tak nově byl zaveden název *všeživotní učení*. Tento nový pojem pojímá šíří ve smyslu nejenom institucionálního učení, ale právě i dalších podob vzdělávání (Průcha, Veteška, 2014, s. 60-61).

Bílá kniha EU z roku 1996 upozorňuje na společnost, která se dále učí a potřebuje postup při uznání svých znalostí a dovedností. V roce 1997 organizací UNESCO byla přijata *Agenda pro budoucnost*, kde je významným tématem vzdělávání dospělých v rámci 21. století. Velmi důležitým dokumentem je právě *Memorandum o celoživotním učení*, kde specificky vymezuje celoživotní učení v budoucnosti (Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, 2017).

V rámci České republiky byla v roce 2007 schválena strategie a to *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR* (Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, 2017).

Nyní je v platnosti *Strategie vzdělávací politiky 2020*. Aktuální strategie se zabývá snižování nerovnosti ve vzdělávání, podporuje kvalitní výuku a učitele jako její klíčový předpoklad a odpovědně a efektivně řídit vzdělávací systém (Vzdělávání2020, 2018, s. 2).

Jako klíčovým jevem se ve strategii, kapitole snižování nerovnosti ve vzdělávání jeví fakt, že celoživotní učení je vyhledáváno lidmi s vyšším vzděláním (Vzdělávání2020, 2018, s. 13).

Aktuální podoba vzdělávání v České republice se dá rozdělit dle Beneše na (Beneš, 2014, s. 35-36):

- Další vzdělávání je součástí mnoha lidí, avšak z důvodu nerozdělení celoživotního učení od státu není požadovaná nabídka pro ty, co se chtějí vzdělávat stejně.
- Posun vzdělávání je od zájmového všeobecného k profesnímu a to z důvodu preference takového vzdělání ve firemních kulturách.
- Jelikož zájem o vzdělání vzrostl, tak se automaticky vytvořila nová sféra nestátního vzdělávání a začala fungovat soukromá nabídka.
- V rámci seberealizace je nutnost pojmout učení jako běžnou součást života.
- Nově narážíme na vzdělávání v určitých hnutích jako je například ekologické, alternativní atd. Na základě toho se osoba může vnitřně rozvíjet pomocí nabízených možností. Původní vzdělavatelé jsou samozřejmě stále k dispozici, akorát se více přizpůsobují poptávkovému trhu.
- Na základě těchto bodů je zřejmé, že lidé nejsou submisivní, jak bylo dříve běžné, ale naopak si vzdělávání promýšlí a poctivě vybírají pro ně nejvhodnější alternativu.

Celoživotní učení je nyní aktuálním tématem politiky. V rámci nových požadavků na společnost je nutné učení nad rámec školství. I přesto, že učení je především sociálního a vzdělávacího charakteru, tak není zaručeno, že díky celoživotnímu učení získá jedinec lepší místo ve společnosti.

Potřebu lidí dále vzdělávat můžeme charakterizovat:

- Jako směr životního postoje potřeby do-získat vzdělání, které nemohli z nějakého důvodu získat ve standardním školském systému.
- Zvýšení aktuální kvalifikace, sebevzdělávání a dalších možností.
- Vzdělání za účel dosáhnout lepší sociální role v rodině, v životě a dalších nutných situací.
- Informace, které chrání občany před nemocemi.
- Nabytí potřebných informací pro seberealizaci a hodnotné trávení času.
- Rozvoj ve smyslu posílit občanskou kulturu a soudružnost (Beneš, 2014, s. 37).

Je nutné oddělit celoživotní učení od vzdělávání dospělých, není to, to stejné, vzdělávání dospělých je právě součástí celoživotního učení (Zormanová, 2017, s. 23).

Dle Vetešky lze rozdělit poskytovatele dalšího vzdělávání na soukromé a veřejné instituce. Pod *veřejné instituce* spadá školství a instituce v rámci orgánů státní správy a samosprávy. *Soukromé instituce* mohou nabízet další vzdělávání v rámci komerční sféry, od zaměstnavatelů, specializované organizace, církve, politické strany a neziskové organizace (Veteška, 2016, s. 110).

Legislativa v České republice není zaměřená na další vzdělávání, teoreticky každý na základě volné živnosti může poskytovat vzdělávání někomu jinému. V rámci národní soustavy kvalifikací lze získat osvědčení profesních kompetencí, které prokazuje způsobilost o nabytých zkušenostech, díky své dosažené praxi v rámci zaměstnání a to na základě **zákona č. 179/2006 Sb.**, Zákon o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), v aktuálním znění (Veteška, 2016, s. 114-115).

1.1 Kategorie účelové učební činnosti

Dle dokumentu *Memorandum o celoživotním učení* dělíme učení na tři kategorie – formální, neformální a informální učení (Memorandum, 2001, s. 6-7).

Formální učení je upraveno v zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v platném znění. Dále jen zákon č. 561/2004 Sb. Vzdělání je umožněno všem po celý život (ČESKO, 2004, §2h)

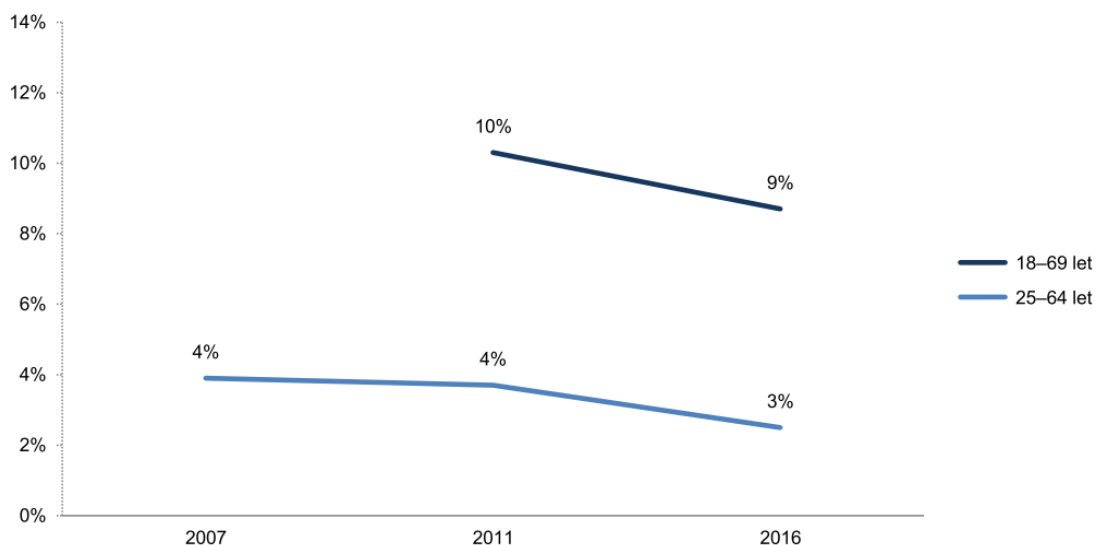
Formální vzdělávání je takové, kde je zákonné ukotvení. Vzdělávající studuje v souladu se školským vzdělávacím plánem. Pokud podmínky pro studium splní, tak získá požadovaný stupeň vzdělání (Průcha, Veteška, 2014, s. 114).

Dle Šeráka a Dvořákové dělíme formální vzdělávání na (Dvořáková, Šerák, 2016, s. 107):

- *Preprimární vzdělávání* – vzdělávání nemá charakter povinné školní docházky od 2 do 4 let věku dítěte. Starší dítě, tedy dítě od 5 let do doby než zařízení přestane navštěvovat je nyní v rámci vzdělávání povinné (ČESKO, 2004, §33).
- *Primární vzdělávání* – povinné vzdělávání pro děti na prvním stupni základní školy.
- *Sekundární vzdělávání* – povinné vzdělávání na druhém stupni základní školy nebo víceletém gymnáziu. V rámci nepovinné školní docházky je pak možné navštěvovat gymnázium, konzervatoř, střední odbornou školu nebo učiliště.
- *Terciální vzdělávání* – nepovinné vzdělávání v rámci vyšší odborné školy nebo vysoké školy (Dvořáková, Šerák, 2016, s. 107-108).

V rámci celoživotního učení v kategorii formální vzdělávání můžeme také hovořit o *druhé vzdělávací šanci*, je to právě pro ty, kteří se znovu chtějí dostat do školského systému po tom, co ho již opustili. Důvodem bývá získání vyššího vzdělání (Dvořáková, Šerák, 2016, s. 108).

Dle Českého statistického úřadu a zpracovaných dat k 28. 02. 2018 byl vydán výstup pro *Vzdělávání dospělých v České republice*. Právě dle tohoto výstupu můžeme vidět klesající trend zájmu o vzdělávání dospělých.

Obrázek č. 1 – Účast dospělých ve formálním vzdělávání dle věku

Zdroj: Český statistický úřad, 2018, s. 14

Obrázek č. 2 – Důvody účasti dospělých ve formálním vzdělávání dle věku a typu vzdělávání

Důvody účasti ve formálním vzdělávání	Účastníci formálního vzdělávání				
	celkem	dle věku		dle typu vzdělávání	
		18–24 let	25–69 let	počáteční	další
získat osvědčení (výuční list, maturitní vysvědčení, diplom apod.)	76	80	66	79	60
zlepšit kariérní vyhlídky	50	45	69	46	74
prohloubit znalosti/dovednosti v oblasti, která mě zajímá	44	43	50	44	47
zlepšit vyhlídky na získání nebo změnu práce	42	41	45	42	43
získat znalosti/dovednosti užitečné v každodenním životě	27	28	21	28	20
potkat nové lidi, pro zábavu	21	22	18	22	14
vykonávat lépe svou práci	17	11	37	13	42
snižít pravděpodobnost ztráty zaměstnání	8	3	23	3	33
musel/a jsem se účastnit	6	5	7	5	9
začít své vlastní podnikání	5	5	7	6	3

Zdroj: Český statistický úřad, 2018, s. 22

Potvrzuje se tedy tvrzení Šeráka, že důvodem bývá získání dalšího stupně vzdělání (Dvořáková, Šerák, 2016, s. 108).

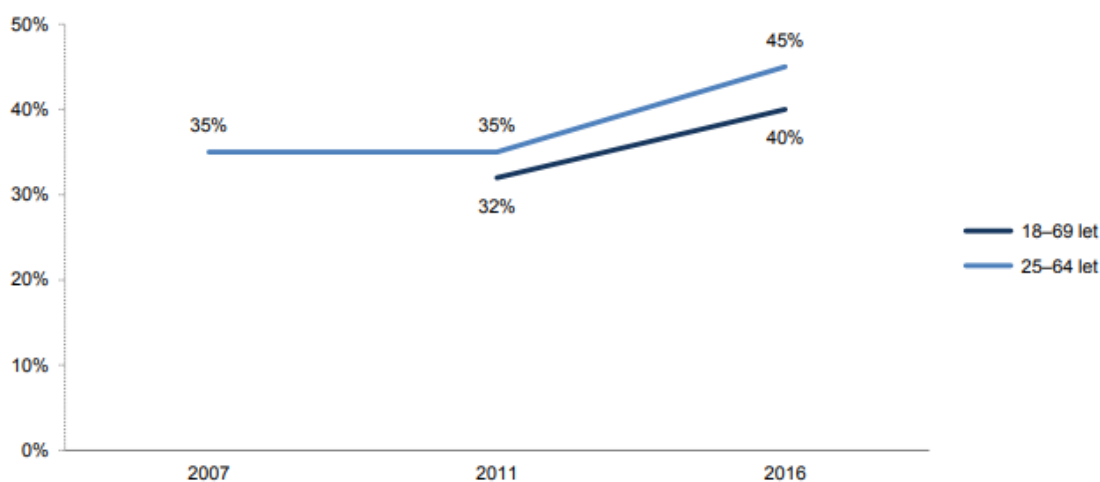
Neformální vzdělání chápeme jako další vzdělávání, které nespadá pod formální odvětví. Účastník takového kurzu nezíská další stupeň svého vzdělání. Tato forma učení je neméně důležitá, jelikož zahrnuje obrovské spektrum různorodosti nabízených kurzů. Podmínkou pro zavedení takového učení je taková, že kurz musí být veden osobou, která má odborné znalosti (Průcha, Veteška, 2014, s. 193).

Nejčastěji můžeme rozdělit na:

- Kurzy.
- Semináře.
- Školení.
- Firemní vzdělávání.
- Přednášky.
- Osvětové akce.
- Zájmové činnosti a mnohé další.

Některé kurzy mohou mít zakončení v podobě osvědčení o absolvování kurzu (Průcha, 2014, s. 64).

Obrázek č. 3 – Účast dospělých v neformálním vzdělávání dle věku

Zdroj: Český statistický úřad, 2018, s. 24

Dle výzkumu vyplývá, že více než 50% obyvatel se v rámci neformálního vzdělávání ani jednou nevěnovala vzdělávacím aktivitám (ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2018, s. 24).

Abychom mohli **informální učení** lépe pochopit je potřeba se zamyslet nad každodenní činností. Informální vzdělání je totiž veškeré neorganizované nabytí nových informací, dovedností a kompetencí. Tento proces se může dít nevědomky a je s námi již od dětství. Nevýhodou takového vzdělání je, že neexistuje kontrola nabytých poznatků a nemožnost sledování, jak takové učení probíhá často (Průcha, Veteška, 2014, s. 138 - 139).

Jako nedílnou součástí informálního vzdělávání řadíme dle Průchy sebevzdělávání. I přesto, že toto vzdělávání tvoří nedílnou součást procesu, není v teoretické části andragogiky příliš rozebíráno (Průcha, 2014, s.71).

2 ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Kapitola zájmové vzdělávání popisuje vývoj a aktuální podobu v České republice.

Zájmové vzdělávání můžeme určit podle toho, že se účastníci chtějí vzdělávat. Jedná se tedy o dobrovolné vzdělání. Můžeme o něm říci, že v osobě vyvolává zájem a chce se věnovat oboru v zájmovém vzdělávání. Je pro svoji problematiku nadšen. Záměr takového učení je, aby osoba trávila svůj volný čas aktivně a perspektivně a odnesla si nové vědomosti, informace, dovednosti. Zájmové vzdělávání je unikátní v tom, že dle osobních preferencí může přiučit vzdělávaného něčemu užitečnému. Jelikož lidské preference jsou velmi obsáhle, tak i zájmové vzdělávání zahrnuje nepřeberné množství nabízených kurzů.

Osobní zájem o aktivitu je hlavní pilíř zájmového vzdělávání. Svoboda při výběru nabízených kurzů a mnoho různých nabídek podporuje zájem o účast. Uspokojení potřeb může být, jak v individuálních, tak ve skupinových kurzech. Činnost může mít podobu organizovanou, ale i neorganizovanou a je samozřejmě mimo školský obor (Průcha, Veteška, 2014, s. 307).

Mezi hlavní úlohy zájmového vzdělávání patří:

- Seberealizační.
- Vzdělávací.
- Relaxační.
- Kompenzační.
- Popularizační.
- Sociálně integrační.
- Adaptační (Průcha, Veteška, 2014, s. 307).

Charakteristickým znakem pro zájmové vzdělávání je volný čas a seberealizace jedince, volný čas je chápán jako osobní volno, kdy má jedinec splněné pracovní a rodinné, případně nutné osobní povinnosti (Knotová, Šimberová, 2006, s. 48).

Zájmové vzdělávání spadá pod neformální vzdělávání a je vymezeno ve školském zákoně, v aktuálním znění, ale myslí zde na zájmové vzdělávání dětí nikoliv dospělých (Veteška, 2016, s. 125-126).

Historii zájmového vzdělávání můžeme rozdělit z časového hlediska do několika období dle Šeráka:

- První období – 1918 – 1938.
- Druhé období – 1948.
- Třetí období – 1948 – 1989.

Zájmové vzdělávání je jedno z nejstarších vzdělávání vůbec a je předchůdce vzdělávání dospělých. Osvěta nebo lidovýchova je takový počátek zájmového vzdělávání a to z toho důvodu, že lidé spolu mohli aktivně trávit volný čas.

V době osvícenství, a to kvůli osvětě nových poznatků, bylo toto vzdělávání velmi populární. V 19. století bylo rozšířeným jevem zakládat spoustu nových spolků a tak nic nebránilo tomu, že na počátku 20. století mohli založit centrum osvětových spolků, které koordinovali činnost veškerých spolků a zároveň jejich osvětu (Šerák, 2009, s. 83-84).

2.1 Současnost zájmového vzdělávání v České republice

Z důvodu chybějící regulace, či legislativy, nové kurzy nebyly ani zdaleka, tak kvalitní, jak by bylo potřeba po roce 1989.

Stát navíc postupně přenechal svoje příspěvkové organizace svým krajům a zřizovali je okresní úřady. Dle tehdejší snahy o rozvoj a financování zájmového vzdělávání, je bohužel patrné, že nepochopení cíle zájmového vzdělávání je stále velký problém. Díky této problematice se tak nedostává tížená pozornost.

Mezi důležitou součástí vzdělávání patří dozajisté **knihovny**. Již v 19. století lidé mohli navštívit jednu ze dvou stovek knihoven na našem území. Pro veliký úspěch se stát zasloužil, že o několik desítek let později, je knihovni sít' tak rozšířená, že patří mezi největší sítí na světě. Knihovny koncem 20. Století nenabízejí jenom vypůjčení knih, či novin, ale postupně se angažují i v různých vzdělávacích akcích. Zároveň lidé mají možnost využít internet, či navštívit kulturní akce, které jsou právě pod záštitou knihovny (Šerák, 2009, s. 93-100). Knihovny se řídí zákonem č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), v aktuálním znění (ČESKO, 2001).

Určitě mezi jedny z nejdůležitějších způsobů přenosu zájmového vzdělávání řadíme **nestátní neziskové organizace**. Tyto organizace fungují na dobrovolnosti všech občanů,

kteří mají touhu vyplnit mezeru mezi státním a soukromým sektorem. Stát je tak pouhým pozorovatelem a občan aktivním zřizovatelem. Lidé se tak mohou sdružovat a zakládat společné spolky za účelem společného zájmu. I přes expanzi těchto organizací zatím není dosaženo stejné úrovně, jak je ve vyspělém světě běžné. Organizace mohou být částečně podporovány právě ze soukromého neziskového sektoru, i když paradoxně některé spolky nahrazují chybějící organizaci ve státním sektoru. Založením mohou vzniknout buď vzájemně prospěšné organizace, kdy je účel založení pouze společný zájem konkrétních členů. Anebo organizace veřejně prospěšná, kde naopak je zájem širší a přístupný tak, pro širokou veřejnost. Ve skutečnosti, však nemůžeme říct, že dokážeme rozlišit jaká je vlastně organizace rozdělena. Důvodem je chybějící legislativa, která by to důkladně rozlišovala.

a tak právě ty lidé, kteří by vzdělávání opravdu potřebovali, si neumí takovou informaci dohledat (Šerák, 2009, s. 111-113).

Zájmové vzdělávání dělíme dle Šeráka na :

- Kulturní a estetickou výchovu.
- Pohybová a sportovní výchova.
- Cestování a turistika.
- Zdravotní výchova.
- Environmentální výchova.
- Vědeckotechnickému vzdělávání.
- Jazykové vzdělávání.
- Náboženská a duchovní výchova (Šerák, 2009, s. 137-138).

Osoby, které vyhledávají neformální a zájmové vzdělávání, mohou vyhledat informace v rámci internetového portálu - Elektronická platforma pro vzdělávání dospělých, zaměřuje se na užitečné informace. Platforma je v rámci členských zemí EU a je spravována osobami, které mají předpoklad pro vzdělávání dospělých (EPALE, 2018).

Dalším portálem je – ERASMUS+, kde jsou vypsány projekty v rámci dotací a veškeré informace, které jsou potřeba v rámci projektů (NAERASMUSPLUS, 2018).

Mezi podporu zaměstnaneckých dotací řadíme portál – Evropský sociální fond, kde se nabízí podpora zaměstnavatelům i zaměstnancům a snaží se o celoživotní vzdělávání a zapojení na pracovní trh (ESFCR, 2018).

3 PROBLEMATIKA ŽEN NA RODIČOVSKÉ DOVOLENÉ

Problematiku žen na rodičovské dovolené vnímáme, jako velmi subjektivní téma. Každá žena prožívá svůj čas s dítětem izolována od pracovního světa odlišně. Žena na rodičovské dovolené se najednou ocitne v úplně odlišném světě a je pouze na ní, jak k tomu přistoupí. Některé ženy se začnou vzdělávat z knih, či navštíví přednášku ještě v těhotenství. Naopak některé ženy, berou porod a výchovu, jako zcela přirozenou věc, na kterou se není potřeba zvláště připravit.

Kapitola převážně zahrnuje terminologii pomocí zákonů a možnosti hlídání dětí pro ženy na rodičovské dovolené.

Své první dítě obvykle mívají lidé okolo 30 let, avšak většinou budoucí rodiče, kteří mají vyšší vzdělání, se raději prvně zapracují a snaží se dosáhnout lepší pracovní pozice a až poté mají dítě (Thórová, 2015, s. 444).

Dle statistiky Českého statistického úřadu, je v roce 2016 nejvíce sňatků u žen mezi 25-29 lety, u mužů je to 30-34 let. Věk ženatých mužů pro první dítě je nejvíce také 30-34 let, ale hned na druhém místě už je věk 35-39 let. U žen je v manželství narozeno první dítě v průměru 31,3 let. Nicméně páry mají děti i v nemanželském soužití a to v roce 2016 to bylo 54 733 dětí, v manželství pouze o 3197 dětí více. Průměrný počet dětí na rodinu byl v roce 2016 - 1,63 dětí (Český statistický úřad, 2016).

3.1 Rodičovská dovolená

Dle **zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce**, v platném znění je rodičovská dovolená navazována na mateřskou dovolenou, která trvá 28 týdnů. Dále žena nebo muž nastupuje na rodičovskou dovolenou a to nejdéle do věku 3 let dítěte (ČESKO, 2006, §195 - §196). Na rodičovskou dovolenou má nárok i žena popřípadě muž, kteří dle úřední moci, dostali dítě do své péče.

Pokud z nějakého důvodu se o dítě nemohou postarat a dítě je prozatímně v instituce, rodičovská dovolená se přeruší a obnoví se až v případě, pokud je dítě navraceno do jejich péče (ČESKO, 2006, §198).

Pokud se žena rozhodne vrátit do pracovního procesu a kojí své dítě do jednoho roku, má nárok na placené přestávky (ČESKO, 2006, §242).

Žena má dále nárok na úpravu pracovní doby, pokud pečuje o dítě mladší 15 let a pokud má v péči dítě mladší jednoho roku nesmí ji být nařízena práce přesčas (ČESKO, 2006, §241).

Pokud dítě v době rodičovské dovolené zemře, má osoba, která o dítě pečovala nárok na dva týdny rodičovské dovolené, ne déle než kdyby dítěti bylo více, jak jeden rok (ČESKO, 2006, §160)

Ze **zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře**, v platném znění, je rodičovský příspěvek vyplácen jako dávka státní sociální podpory (ČESKO, 1995, §2).

Na rodičovský příspěvek má nárok osoba, která splňuje:

- Náležitou péčí o nejmladší dítě, ale maximálně do jeho věku 4 let nebo do vyčerpání stanovené částky 220.000,-.
- Výše příspěvku se odvíjí od výše denního vyměřovacího základu z příjmu dané osoby.
- Výši rodičovského příspěvku od 7.600,- do 11.200,- si mohou volit osoby v rodině, pokud splňují podmínku, že jejich příjem je alespoň 70% 30 násobku denního vyměřovacího základu. Pokud nemají takový příjem, mohou si volit výši příspěvku do 7.600,-, pokud nelze stanovit žádný denní vyměřovací základ je příspěvek daný ve výši 7.600,- do věku 9 měsíců dítěte a potom do jeho 4 let 3.800,-
- Pokud si osoba chce změnit výši příspěvku, může tak učinit vždy po třech vyplacených dávkách (ČESKO, 1995, §30).
- Pokud se do rodiny narodí nové dítě, automaticky, tak zaniká nárok na rodičovský příspěvek pro dítě, které do teď dávky pobíralo a to i pokud není celková částka zcela vyčerpána (ČESKO, 1995, §30a).
- Příspěvek může být vyplacen, pouze pokud má osoba a dítě trvalý pobyt v České republice.
- Rodičovský příspěvek může být vyplacen i osobě, která není rodičem, pokud má na něj ze zákona nárok a celodenně pečuje o dítě.
- Rodičovský příspěvek bude vyplacen i v případě, pokud dítě mladší dvou let, chodí do mateřské školy či jeslí, a to maximálně 46 hodin v měsíci.
- Pokud dítě musí ze zdravotního hlediska chodit do léčebného zařízení denně (maximálně 4 hodiny) má osoba, která o dítě pečuje stále nárok na vyplacení dávky.

- Zdravotně postižené dítě může chodit do mateřské školy či jeslí v rozsahu 6 hodin a stále má nárok na vyplacení rodičovského příspěvku.
- Pokud dítě chodí do mateřské školy, jeslí, ale osoba, která o něj pečuje, má stupeň nesamostatnosti III nebo IV, tak má ze zákona nárok na rodičovský příspěvek.
- Pokud je dítě starší dvou let, může neomezeně navštěvovat jakékoliv hlídací zařízení a osoba, která o něj pečuje, nepřijde o rodičovský příspěvek (ČESKO, 1995, §31).

Za výhody pro ženy na rodičovské dovolené je považováno studium v rámci vysoké školy, dle **zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách**, v platném znění, po které osoba, která je na rodičovské dovolené přeruší studium, tak se tato doba nezapočítává do standardní doby studia a to ani po překročení maximální délky studia. S ohledem na rodičovskou dovolenou, je možné přerušit studium a to v uznané době rodičovství i několikrát (ČESKO, 1998, §54).

Pokud studující osoba překročí standardní délku studia + 1 rok, ale je na rodičovské dovolené, není jí započítáván poplatek za delší studium (ČESKO, 1998, §58).

3.2 Možnosti umístění a hlídání dítěte

Pokud žena potřebuje dočasně odložit své dítě, aby měla prostor na své vzdělávání, ale v rámci rodiny to není možné. Může umístit své dítě do zařízení přizpůsobených dle potřeb a věku dítěte. Nebo si může najmout opatrovnici přímo do svého domu (VLÁDA, 2011).

Jesle, již od roku 2012 nespádají do vyhlášky č. 242/1991 Sb., o soustavě zdravotnických zařízení, do nestátního zdravotnického zařízení, kde je možné umístit dítě do věku tří let. Péče v jeslích je nyní v režii poskytovatele na základě například živnostenského listu (MINISTERTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY, 2013).

Soukromá zařízení provozuje soukromá osoba za účelem, *péče o dítě v denním režimu do tří let věku dítěte*, podle nařízení vlády č. 278/2008 Sb., nařízení vlády o obsahových náplních jednotlivých živností, v platném znění. Jeho hlavní náplní je péče o svěřené děti a to v souladu s jejich rozvojem ve všech směrech, které jsou v možnosti dětí. Zároveň zajišťují jejich zdraví a bezpečnost (VLÁDA, 2011, s. 13). *Poskytování služeb pro rodinu a domácnost* je další varianta na využití péče o dítě, kde mimo jiné je možné i zakomponovat jiné činnosti v domácnosti (VLÁDA, 2011, s. 20). Financování je zcela v režii rodičů na základě stanovené částky od osoby, která zařízení provozuje (VLÁDA, 2011).

Mateřská škola je upravována v zákoně 561/2004 Sb., a spadá pod vzdělávací soustavu (ČESKO, 2004, §7), je důležitá pro předškolní vzdělávání. Mimo hlídání dítěte pomáhá mateřská škola k rozvoji svěřeného dítěte a postupně jej připravuje na školní vzdělávání (ČESKO, 2004, §33). Do mateřské školy se může přihlásit dítě od věku 2 let, jakmile dosáhne věku 5 let je mateřská škola pro něj povinná. O přijetí rozhoduje ředitel nebo ředitelka na základě předem stanovených kritérií. Za mateřskou školu se považuje i lesní mateřská škola, kde děti tráví primárně čas mimo školu a vzdělávání je tak vykonáváno venku (ČESKO, 2004, §34). Mateřská škola je rozdělena na třídy (ČESKO, 2004, §23).

Dětské skupiny jsou upravovány v zákoně č. 127/2015 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platné znění. Aby dětská skupina mohla být v provozu, je nutné ji nechat zapsat do evidence poskytovatelů. Docházka musí být pro dítě v rozsahu alespoň 6 hodin (ČESKO, 2015).

Dle **zákona 586/1992 Sb., o daních z příjmu**, v platném znění, má ten, kdo žije a stará se o dítě možnost si poplatek za umístění dítěte do mateřské školy či soukromých zařízení uplatnit v rámci vrácení daní a to v částce minimální mzdy. Tuto částku může poplatník uplatnit na každé své dítě (ČESKO, 1992, §35bb).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

Obsahem kapitoly je popsat výzkumný problém, výzkumný cíl a dílčí cíle výzkumu. Potom bude uvedena charakteristika výzkumného souboru a jeho metoda. Praktická část bakalářské práce navazuje na část teoretickou a jejím cílem je zjistit zda se ženy na rodičovské dovolené vzdělávají. Byl stanoven hlavní výzkumný cíl a dílčí cíle a v rámci výzkumných otázek budou vyvozeny závěry.

4.1 Výzkumný problém

Výzkumným problémem jsou vzdělávací aktivity žen na rodičovské dovolené. Ke sběru dat bude použit kvantitativní výzkum pomocí dotazníkového šetření.

4.2 Výzkumný cíl a dílčí cíle

Hlavním výzkumným cílem bakalářské práce je zjistit, zda se ženy na rodičovské dovolené věnují vzdělávacím aktivitám.

Dílčí cíle:

1. Zjistit, zda možnost hlídání dítěte (dětí), má vliv na účast na vzdělávacích aktivitách žen na rodičovské dovolené.
2. Zjistit, zda se ženy na rodičovské dovolené věnují vzdělávacím aktivitám více s jedním dítětem než s více dětmi.
3. Zjistit, zda se ženy více věnují vzdělávacím aktivitám, pokud mají vyšší vzdělání.
4. Zjistit, zda délka rodičovské dovolené má vliv na ochotu se věnovat vzdělávacím aktivitám.
5. Zjistit z jakého důvodu se ženy na rodičovské dovolené věnují vzdělávacím aktivitám.
6. Zjistit jakým vzdělávacím aktivitám ženy na rodičovské dovolené dávají přednost.

4.3 Výzkumné otázky

Hlavní výzkumná otázka: Věnují se ženy na rodičovské dovolené vzdělávacím aktivitám?

Dílčí výzkumné otázky:

1. Má možnost hlídání dítěte druhou osobou pozitivní vliv na účast na vzdělávacích aktivitách ženy na rodičovské dovolené?
2. Je počet dětí důvodem vyšší účasti žen na rodičovské dovolené na vzdělávacích aktivitách?
3. Má vyšší vzdělání žen na rodičovské dovolené pozitivní vliv na účast na vzdělávacích aktivitách?
4. Ovlivní délka rodičovské dovolené ochotu se věnovat vzdělávacím aktivitám?
5. Jaký je důvod věnování se vzdělávacím aktivitám žen na rodičovské dovolené?
6. Jaké vzdělávací aktivity ženy na rodičovské dovolené preferují?

4.4 Design výzkumu

Aby mohli být získány odpovědi na výzkumné otázky, byla zvolena kvantitativní metoda v rámci dotazníkového šetření podle Chrásky (2016). I přes opatrnost, která musí být při interpretaci dat, tak je tato metoda vhodná za účelem získání, co nejvíce dat od respondentů. Dotazník byl rozeslán v elektronické podobě pod odkazem, který vybízel respondenty k odpovědím.

4.5 Výzkumný nástroj

Jako výzkumný nástroj byl vybrán dotazník, který byl sestaven, tak aby byly získány odpovědi na položky v dotazníku, které byly zvoleny na základě hlavního a dílčích cílů. Dotazník je přiložen v příloze bakalářské práce, jako příloha 1.

4.6 Výzkumný soubor

Jelikož je zvolený soubor – ženy na rodičovské dovolené specifický, bylo rozhodnuto, že výzkumný soubor bude výběrový, aby se tento společný znak snáze identifikoval. Dotazník byl z toho důvodu rozeslán pod odkazem na internetových portálech, které shromažďují právě velké procento žen na rodičovské dovolené - Emimino (EMIMINO, 2018), Modrý koník (MODRYKONIK, 2018) a v uzavřené skupině na Facebooku, která se zaměřuje na příkrmy pro miminka (FACEBOOK, 2018). Anonymního dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 224 respondentů, z toho muselo být vyřazeno 23 dotazníků z důvodu, že

nespadali pod kategorii – žena na rodičovské dovolené. Výzkum tedy probíhal v rámci 201 správně vyplněných dotazníků od vhodné skupiny účastníků výzkumu. Všichni respondenti jsou ženy, mají různý věk, různé vzdělání a jsou z různého sociálního prostředí.

4.7 Organizace výzkumu

Před zahájením samotného dotazníkového šetření byl proveden předvýzkum, kde bylo osloveno několik známých, kteří se aktuálně nachází na rodičovské dovolené, položky které by mohli být zavádějící, byly opraveny, případně vyřazeny. Na základě předvýzkumu byla zjištěna neznalost pojmu rodičovská dovolená, kdy ženy zaměňují pojem s mateřskou dovolenou či rodičovským příspěvkem, který pobírají, aniž by se nacházeli v pracovním poměru. Vyřazovací položka v dotazníku byla tedy formulována tak, aby byly v dotazníku pouze odpovědi od respondentek na rodičovské dovolené. Tato položka byla na prvním místě v dotazníku. Poznámka v položce zní - *„Jedná se pouze o rodičovskou dovolenou (jste zaměstnaná) nikoliv mateřskou dovolenou, pokud jste na mateřské dovolené, nebo pobíráte rodičovský příspěvek, ale nejste na rodičovské dovolené, odpovězte NE“*. Pokud respondent odpověděl – NE, byl automaticky přesměrován na konec dotazníku a otázky nevyplňoval. Dotazníkové šetření proběhlo v týdnu od 14. 3. 2018 do 17. 3. 2018. Celkem bylo 224 respondentů, z toho bylo vyřazeno 23 dotazníků z důvodu nesplnění podmínky – žena na rodičovské dovolené.

5 ANALÝZA A INTERPRETACE DAT

Díky dotazníkovému šetření byly získány data, která budou postupně dle řazení položek zpracovány. Položka č. 1 byla filtrační, pokud respondent/ka odpověděl/a NE, byl/a nasměrován/a na konec dotazníku. Následně byly z výzkumu vyřazeny. Pokud respondentka odpověděla záporně na položku č. 4, byla přesměrována na položku č. 6., položku č. 5 tedy nevyplňovala. Položka č. 9 byla také rozlišovací, pokud respondentka odpověděla NE, byla přesměrována na otázku č. 16. Od položky č. 16 po položku č. 20 byly položky pro všechny respondentky, které byly vhodné k výzkumu. Na položku č. 5 a položky od č. 10 až do položky č. 15. vyplňovaly pouze ty, které se věnují vzdělávacím aktivitám. Položky č. 1, č. 2, č. 3, č. 6, č. 7 a č. 8 byly poznávací, kvůli identifikaci žen, které se do dotazníkového šetření zapojily. Ostatní položky byly zvolené tak, aby mohli být zjištěny odpovědi na požadované výzkumné cíle. Položky jsou především uzavřené, některé mají možnost volby – jiná možnost (uved'te jaká). Na některé položky mohla respondentka odpovědět více možnostmi, na položku č. 20 nemusela respondentka odpovídat, pokud se jí otázka netýkala.

Všechny data byly získány z internetového portálu Moje Survio (SURVIO, 2018), kde byl dotazník vyhotoven a následně zpracován v programu MS Excel.

5.1 Analýza dat z dotazníku

Položka č. 1 – Jste žena na rodičovské dovolené?

Tabulka č. 1 – Jste žena na rodičovské dovolené?

Žena	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Ano	201	100
Ne	0	0

Zdroj: vlastní

Díky položce č. 1 bylo možno vyfiltrovat veškeré osoby, které nespádají do zvoleného výzkumného souboru. Počet respondentek, které jsou ženy, je 201 a je to tedy 100% četnost. K položce byla poznámka „*Jedná se pouze o rodičovskou dovolenou (jste zaměstnaná) nikoliv mateřskou dovolenou, pokud jste na mateřské dovolené, nebo pobíráte rodičovský příspěvek, ale nejste na rodičovské dovolené, odpovězte NE*“. Pokud respondent/ka odpověděl/a NE, byl/a nasměrován/a na konec dotazníku a na další položky neodpovídal/a.

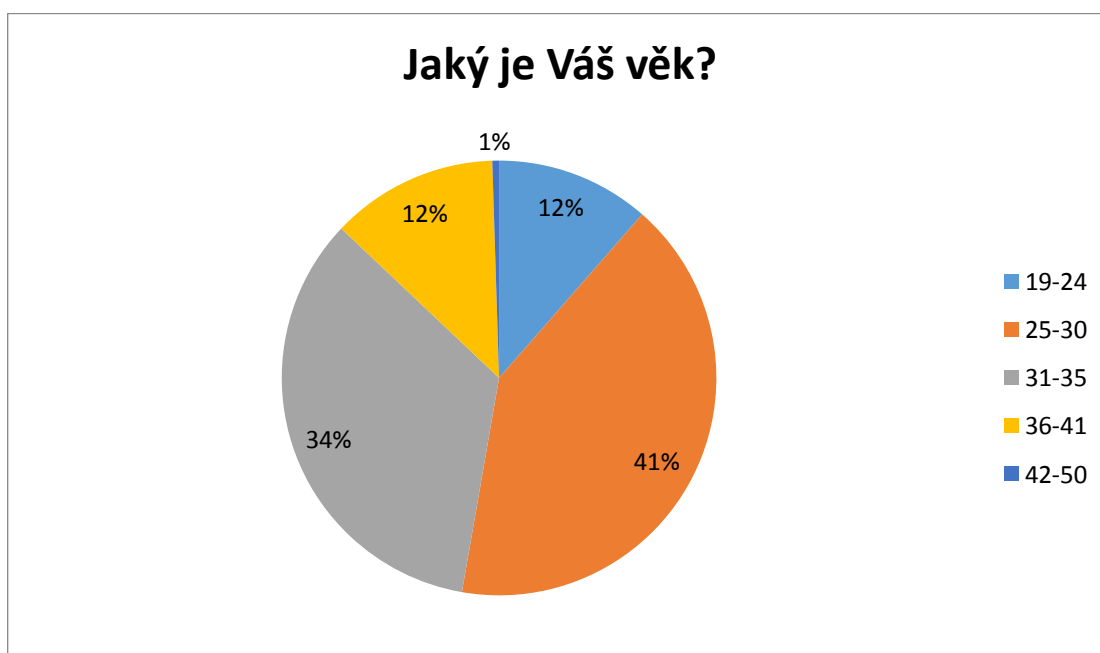
Položka č. 2 – Jaký je Váš věk

Tabulka č. 2 – Jaký je Váš věk?

Věková kategorie	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
19-24	23	11,4
25-30	83	41,3
31-35	69	34,3
36-41	25	12,4
42-50	1	0,5
Celkem	201	100

Zdroj: vlastní

Graf č. 1 – Jaký je Váš věk?

Zdroj: vlastní

Na položku č. 2 odpovídaly nejvíce ženy, které v počtu 83 (41%) žen spadaly do kategorie 25-30 let. Následovala kategorie 31-35 let, kdy odpovídalo 69 (34%) žen. První dvě kategorie potvrzují tvrzení dle Thórové, že nejčastěji mají děti lidé v mladém věku. Téměř shodně vyšly kategorie 36-41 let v počtu 25 (12,4%) a 19-24 let, kde odpovídalo 23 (11,4%) žen. Jedna žena (0,5%) spadá do kategorie 42-50let. V dotazníku byly ještě další dvě kategorie 15-18 let a 50+, ale do těchto kategorií nikdo nespadá a proto nejsou v tabulce a grafu uvedeny.

Položka č. 3 – Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Tabulka č. 3 – Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Nejvyšší vzdělání	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Základní	2	1
Odborné s výučním listem	9	4,5
Střední s maturitou	61	30
Vyšší odborné	13	6,5
Vysokoškolské	116	58
Celkem	201	100

Zdroj:vlastní

Graf č. 2 – Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Zdroj:vlastní

Položka byla zvolena, ne jenom kvůli poznání, jaké vzdělání měly respondentky, ale také proto, aby mohlo být zjištěno, zda má vzdělání vliv na jejich zájem v rámci vzdělávacích aktivit. Nejvíce odpovědí bylo získáno od žen, které mají nejvyšší ukončené vysokoškolské vzdělání a to od 116 (58%). Dále odpovídaly ženy v počtu 61 (30%) a s kategorií vzdělávání střední s maturitou. Další kategorií je ukončené vzdělání, vyšší odborné, které mělo 13(6,5%) žen. Poté následovaly ženy s počtem 9 (4,5%), s nejvyšším vzděláním - odborné s výučním listem a na posledním místě jsou ženy se základním vzděláním, to měly pouze 2 (1%) respondentky.

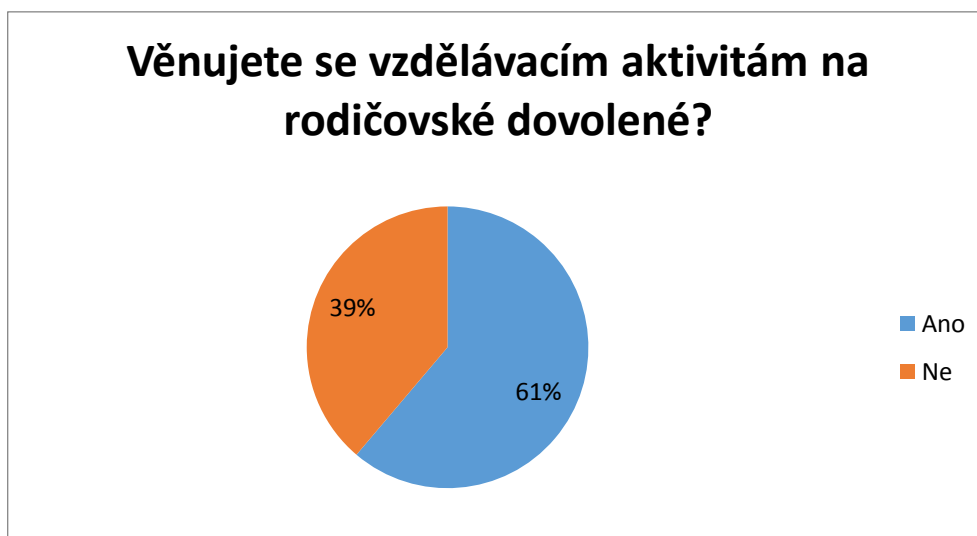
Položka č. 4 - Věnujete se vzdělávacím aktivitám na rodičovské dovolené?

Tabulka č. 4 – Věnujete se vzdělávacím aktivitám na rodičovské dovolené?

Aktivity	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Ano	123	61
Ne	78	39
Celkem	201	100

Zdroj: vlastní

Graf č. 3 – Věnujete se vzdělávacím aktivitám na rodičovské dovolené?

Zdroj: vlastní

Důvodem této položky je zjištění, zda se ženy na rodičovské dovolené věnují vzdělávacím aktivitám, zároveň otázka sloužila jako filtr, který pustil ženy se zájmem o vzdělávací aktivity na otázku č. 5. Pokud byla odpověď záporná, ženy se dostaly až na otázku č. 6. Tato otázka měla poznámku, kde bylo vysvětleno „*Veškeré vzdělávací aktivity ve smyslu nabytí nových informací, alespoň 1x za dobu na rodičovské dovolené*“. A to z toho důvodu, aby ženy věděly, s jakým počtem vzdělávacích aktivit mohou dát ANO nebo NE. Další otázka četnost vzdělávacích aktivit přibližuje. S touto otázkou souhlasily ženy v počtu 123 (61%), záporně odpověděly ženy v počtu 78 (39%).

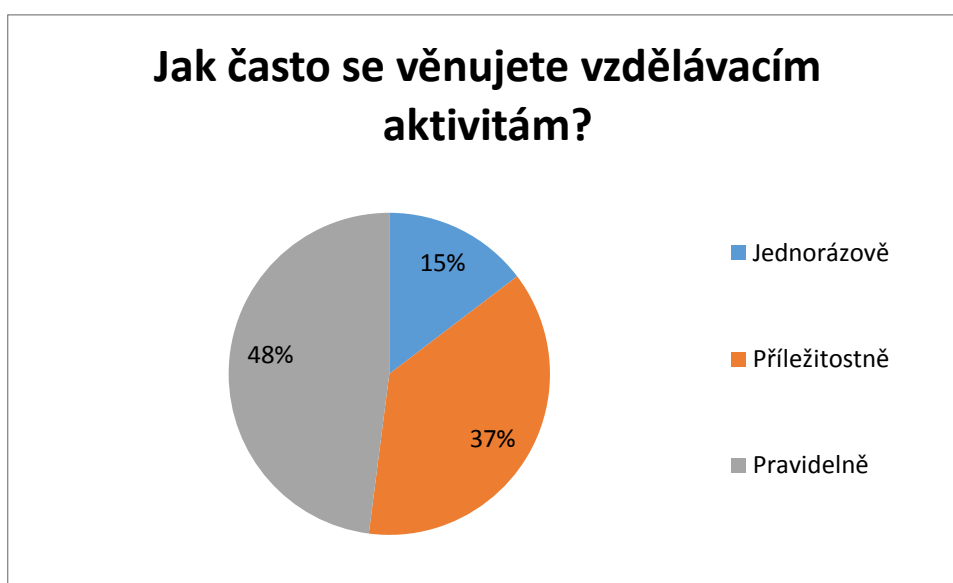
Položka č. 5 – Jak často se věnujete vzdělávacím aktivitám?

Tabulka č. 5 – Jak často se věnujete vzdělávacím aktivitám?

Jak často	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Jednorázově	18	15
Příležitostně	46	37
Pravidelně	59	48
Celkem	123	100

Zdroj: vlastní

Graf č. 4 – Jak často se věnujete vzdělávacím aktivitám?

Zdroj: vlastní

Tato položka přibližovala, jak často se ženy na rodičovské dovolené věnují vzdělávacím aktivitám. Odpovídaly na ně pouze ty ženy, které odpovídaly kladně na otázku č. 4, takže v počtu 123 žen. Nejvíce se věnují vzdělávacím aktivitám ženy pravidelně a to v počtu 59 (48%) žen. Jako příležitostně vyhodnotily svoji aktivitu ženy v počtu 46 (37%). A na kategorii jednorázově odpovědělo 18 (15%) žen.

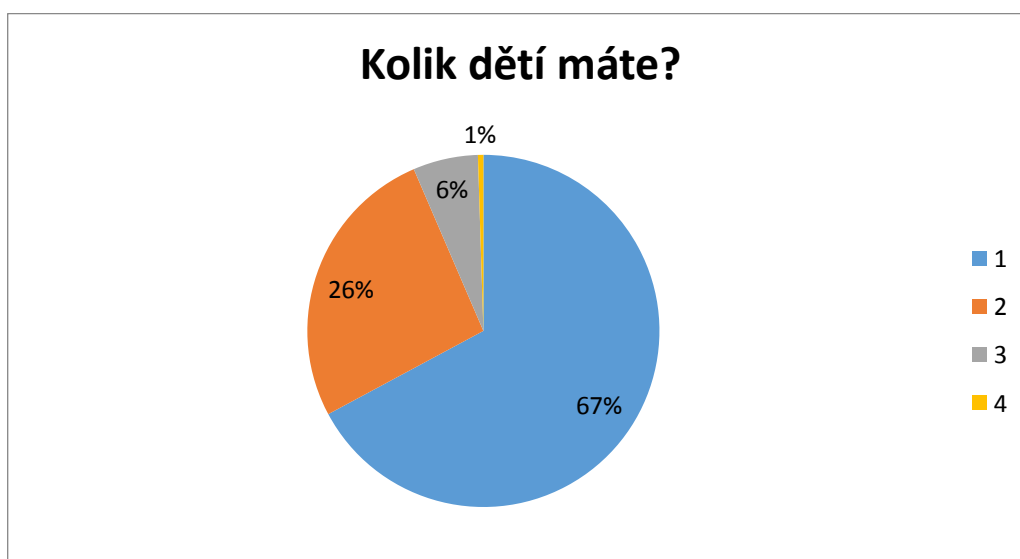
Položka č. 6 – Kolik máte dětí?

Tabulka č. 6 – Kolik máte dětí?

Počet dětí	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
1	135	67,2
2	53	26,4
3	12	6,0
4	1	0,5
Celkem	201	100,0

Zdroj: vlastní

Graf č. 5 – Kolik máte dětí?

Zdroj: vlastní

Položka byla zvolena z důvodu poznání, o kolik dětí musí respondentka pečovat, a zároveň kvůli poznání, zda počet dětí má vliv na účast na vzdělávacích aktivitách. Na tuto otázku odpovídaly všechny respondentky, nejvíce jich mělo 1 dítě a to v počtu 135 (67%), respondentky s dvěma dětmi byly v počtu 53 (26%). Tři děti zvolilo 12(6%) žen v dotazníku a nejvíce dětí a to 4 zvolila 1(0,5%) respondentek. V dotazníku byla ještě kategorie 5 a více dětí, ale tu nikdo nezvolil a proto není v tabulce ani grafu uvedena.

Položka č. 7 – Jak dlouho jste již na rodičovské dovolené?

Tabulka č. 7 – Jak dlouho jste již na rodičovské dovolené?

Délka	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
méně než 1 rok	96	48
1-2 roky	59	29
2-3 roky	46	23
celkem	201	100

Zdroj: vlastní

Graf č. 6 – Jak dlouho jste již na rodičovské dovolené?

Zdroj: vlastní

Na položku odpovídaly všechny respondentky. Položka byla v dotazníku z důvodu zjištění aktuální délky rodičovské dovolené s nejmladším dítětem. A odpovědět na výzkumnou otázku, zda délka rodičovské dovolené má vliv na ochotu se věnovat vzdělávacím aktivitám. Nejvíce respondentek bylo s délkou rodičovské dovolené méně než 1 rok a to 96 (48%), v kategorii 1-2 roky se zúčastnily respondentky dotazníkového šetření v počtu 59 (29%). Délku 2-3 roky na rodičovské dovolené zvolilo 46 (23%) žen.

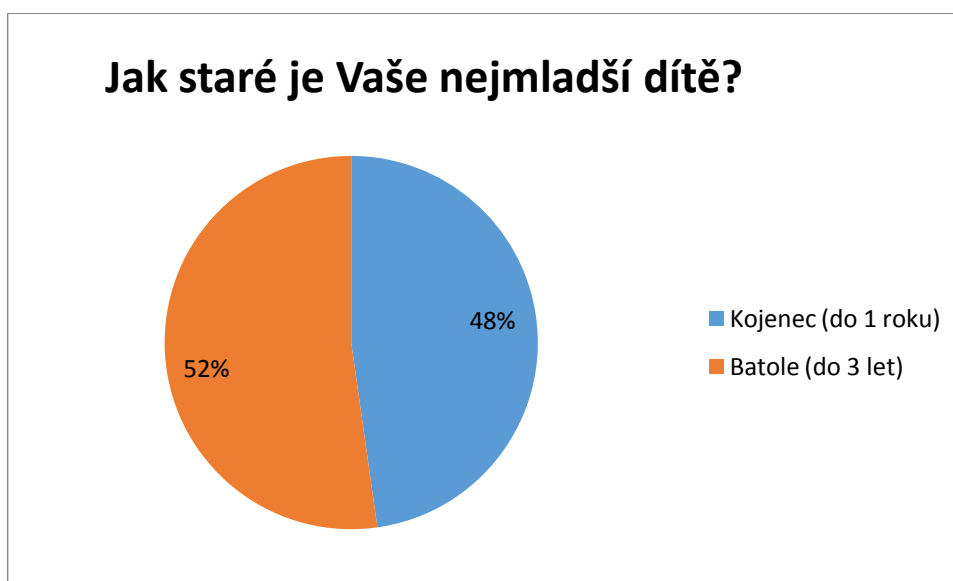
Položka č. 8 – Jak staré je Vaše nejmladší dítě?

Tabulka č. – Jak staré je Vaše nejmladší dítě?

Stáří dítěte	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Kojenec (do 1 roku)	96	48
Batole (do 3 let)	105	52
Celkem	201	100

Zdroj: vlastní

Graf č. 7 – Jak staré je Vaše nejmladší dítě?

Zdroj: vlastní

Položka byla zvolena, jako kontrolní k předchozí položce. Odpovědi se shodují s délkou na rodičovské dovolené. Ženy v počtu 96 (48%) uvedly, že mají doma kojence. Batole má doma 105 (52%) respondentek z dotazníkového šetření.

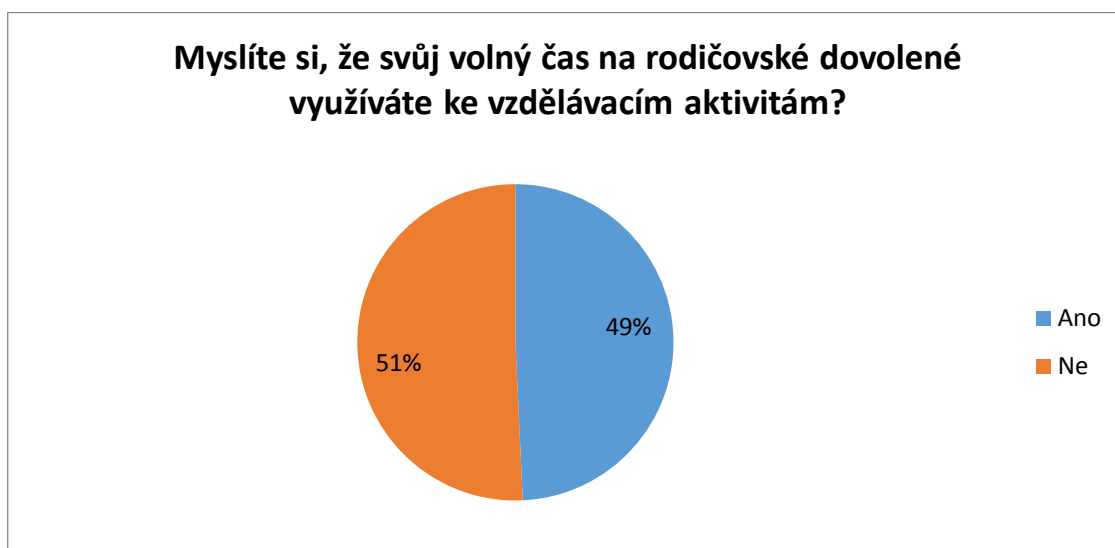
Položka č. 9 – *Myslíte si, že svůj volný čas na rodičovské dovolené využíváte ke vzdělávacím aktivitám?*

Tabulka č. 9 – Myslíte si, že svůj volný čas na rodičovské dovolené využíváte ke vzdělávacím aktivitám?

Volný čas k aktivitám	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Ano	99	49
Ne	102	51
Celkem	201	100

Zdroj: vlastní

Graf č. 8 - Myslíte si, že svůj volný čas na rodičovské dovolené využíváte ke vzdělávacím aktivitám?

Zdroj: vlastní

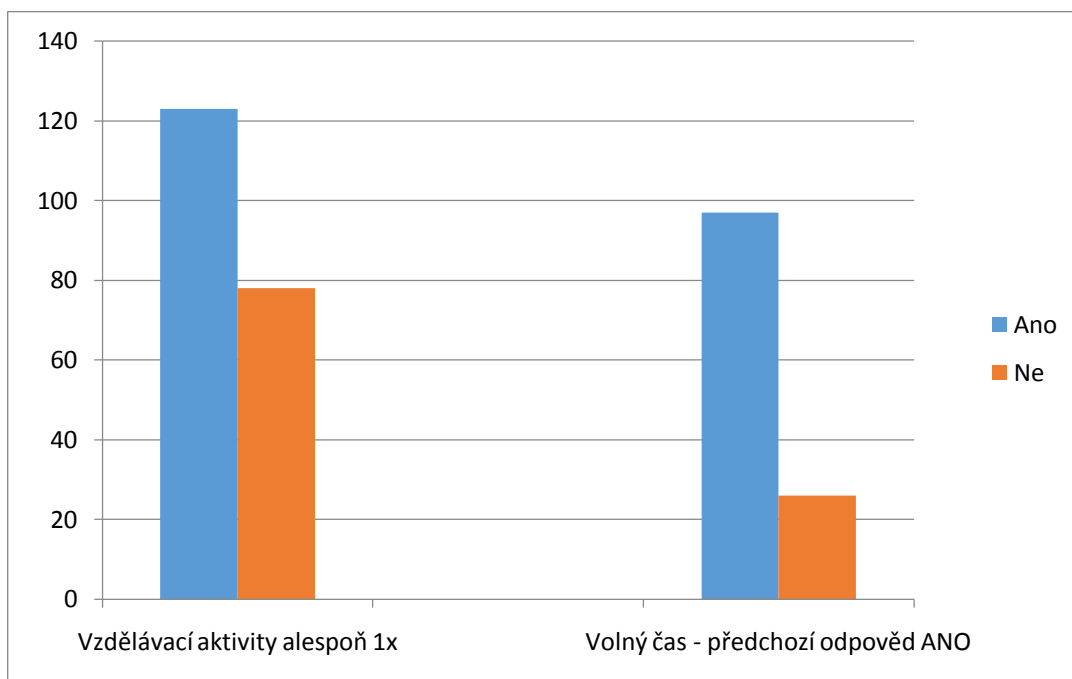
Položka byla zvolena, aby mohlo být zjištěno, zda si respondentky myslí, že v rámci svého volného času (po splnění povinností vůči sobě i své rodině, případně společnosti) se chtějí věnovat vzdělávacím aktivitám. Kladně odpovědělo 99(49%) žen a záporně 102(51%).

Tabulka č. 10 – Porovnání položky č. 4 a položky č. 9

	Vzdělávací aktivity alespoň 1x		Volný čas - předchozí odpověď ANO	
	Absolutní četnost	Relativní četnost v %	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Ano	123	61	97	79
Ne	78	39	26	21
Celkem	201	100	123	100

Zdroj: vlastní

Graf č. 9 – Porovnání položky č. 4 a položky č. 9

Zdroj: vlastní

Zajímavé je zjištění, že i přesto, že na položku č. 4 – „Věnujete se vzdělávacím aktivitám?“ odpovědělo 123(61%) žen kladně, tak v otázce č. 9 – „Myslíte si, že svůj volný čas na rodičovské dovolené využíváte ke vzdělávacím aktivitám?“ odpovědělo ze 123 respondentek již jen 97(79%) kladně. S touto položkou nesouhlasilo již 26 (21%) žen. Naopak dvě respondentky odpověděly u položky č. 4 NE a v rámci položky č. 9 odpověděly ANO.

V rámci četnosti/pravidelnosti uvedlo dohromady 105 žen, že se vzdělávají buď příležitostně anebo pravidelně u otázky č. 5 – „Jak často se věnujete vzdělávacím aktivitám?“, pouze jednorázově 18 žen ze 123 celkových. Je to tedy o 6 žen více než, které uvedly, že si myslí, že svůj volný čas tráví v rámci vzdělávacích aktivit.

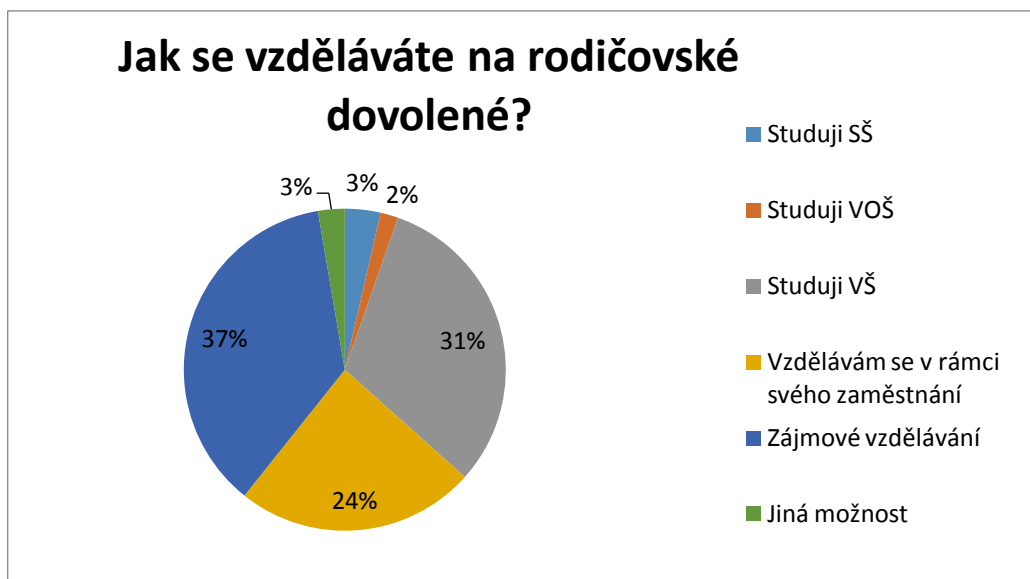
Položka č. 10 – Jak se vzděláváte na rodičovské dovolené?

Tabulka č. 11 – Jak se vzděláváte na rodičovské dovolené?

Jak se vzděláváte?	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Studují SŠ	4	4
Studují VOŠ	2	2
Studují VŠ	35	31
Vzdělávám se v rámci svého zaměstnání	27	24
Zájemové vzdělávání	41	37
Jiná možnost	3	3
Celkem	112	100

Zdroj: vlastní

Graf č. 10 – Jak se vzděláváte na rodičovské dovolené?

Zdroj: vlastní

Na tuto položku odpovídaly pouze ženy, které v předchozí položce odpověděly ANO, celkem tedy 99 žen. Ženy si mohly zvolit více možností, takže ve výsledku je 112 odpovědí (některé ženy zároveň studují i se věnují zájmovému vzdělání apod.). Z výše uvedeného vyplývá, že nejvíce v oblibě je zájmové vzdělání a to pro 41(37%) žen. V součtu studia na škole je to také 41 (37%), když školy budou rozděleny, pak je to preference vysoké školy 35(31%), střední škola 4(4%) a vyšší odborná 2 (2%). V rámci svého zaměstnání se vzdělává až 27(24%) žen. Ženy mohli napsat další možnost a učinilo tak 14 žen. Tyto možnosti byly zařazeny do předdefinovaných kategorií až na 3 (3%) možnosti, které byly ponechány v kategorii – jiná možnost. V této kategorii je tedy – projekt Zpátky do práce, problematika zdravého stravování a fyzioterapie (není jisté, zda je vhodné zařadit do zájmového vzdělá-

vání, nebo v rámci svého zaměstnání) a samostudium (také není jisté, jestli respondentka myslela, že se vzdělává v rámci školy či v rámci zájmového vzdělávání nebo dokonce v rámci svého zaměstnání). V dotazníku byla ještě možnost vzdělávání v rámci základní školy, ale tuto možnost nikdo nezvolil a proto není uvedena v tabulce ani grafu.

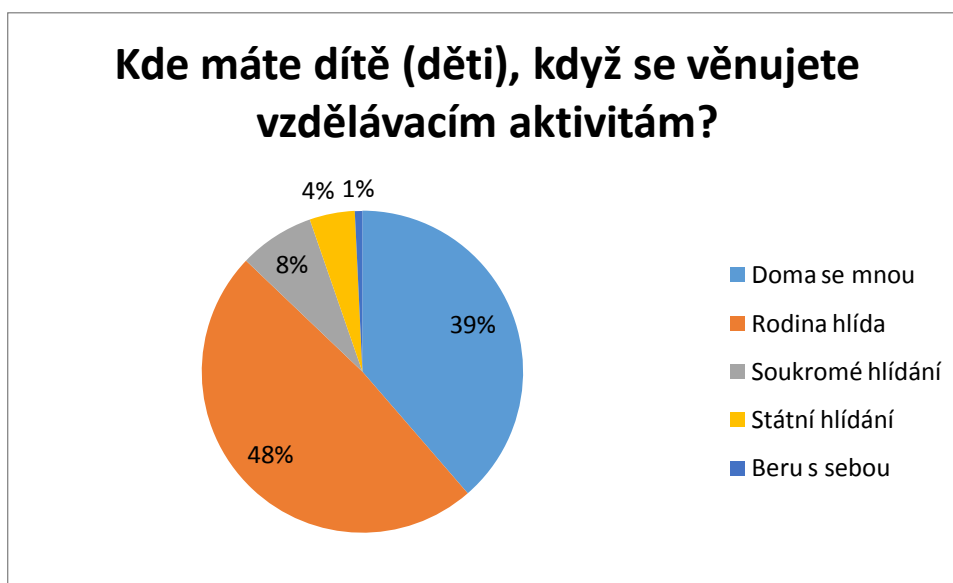
Položka č. 11 - Kde máte dítě (děti), když se věnujete vzdělávacím aktivitám?

Tabulka č. 12 - Kde máte dítě (děti), když se věnujete vzdělávacím aktivitám?

Kde je dítě	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Doma se mnou	51	39
Rodina hlídá	64	48
Soukromé hlídání	10	8
Státní hlídání	6	5
Beru s sebou	1	1
Celkem	132	100

Zdroj: vlastní

Graf č. 11 - Kde máte dítě (děti), když se věnujete vzdělávacím aktivitám?

Zdroj: vlastní

Na tuto položku odpovídalo 99 žen, ty ženy, které se ve volném čase věnují vzdělávacím aktivitám. Respondentky mohly uvést více možností, proto máme celkem 132 odpovědí. Nejvíce odpovědí 64(48%) má kategorie – rodina hlídá. Doma s dítětem při vzdělávacích aktivitách je 51(39%) žen. Soukromé hlídání využívá 10 (8%) žen a státní 6 (5%) žen. Respondentky měly možnost zvolit jinou možnost a učinily tak 4 ženy, možnosti byly rozděleny do předdefinovaných kategorií, až na 1 (1%), kde žena uvedla, že si dítě bere s sebou.

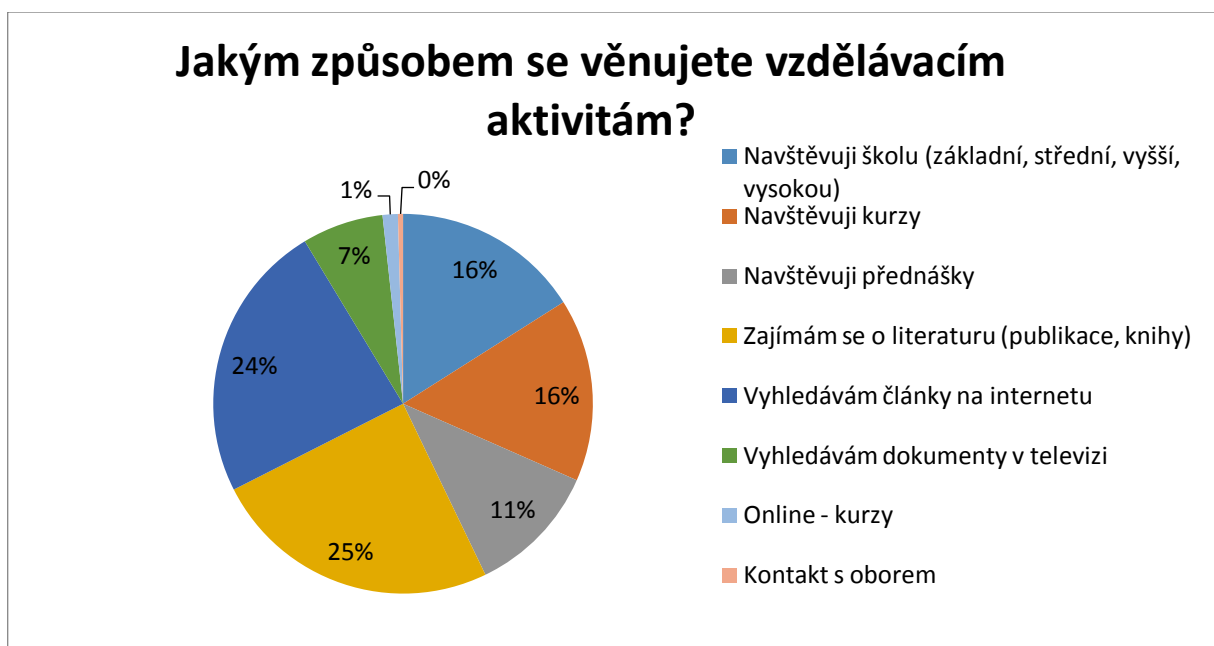
Položka č. 12 - Jakým způsobem se věnujete vzdělávacím aktivitám na rodičovské dovolené?

Tabulka č. 13 - Jakým způsobem se věnujete vzdělávacím aktivitám na rodičovské dovolené?

Jakým způsobem se věnujete vzdělávacím akt.	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Navštěvuji školu (základní, střední, vyšší, vysokou)	37	16,0
Navštěvuji kurzy	36	15,6
Navštěvuji přednášky	26	11,3
Zajímám se o literaturu (publikace, knihy)	57	24,7
Vyhledávám články na internetu	55	23,8
Vyhledávám dokumenty v televizi	16	6,9
Online - kurzy	3	1,3
Kontakt s oborem	1	0,4
Celkem	231	100

Zdroj: vlastní

Graf č. 12 - Jakým způsobem se věnujete vzdělávacím aktivitám na rodičovské dovolené?

Zdroj: vlastní

Na položku odpovídaly ženy v počtu 99, tedy pouze ty, které uvedly, že svůj volný čas věnují vzdělávacím aktivitám. Ženy mohly opět volit více možností a učinily tak, k této otázce tedy je celkem 231 odpovědí. Téměř shodně je se zájmem o literaturu 57 (25%) a články na internetu 55 (24%). Poté se skoro shodují návštěva školy 37 (16%) a návštěva kurzů 36 (16%). O přednášky má zájem 26 (11%) žen. A dokumenty v televizi vyhledává

16 (7%) oslovených žen. Do jiných možností napsalo 9 žen, 5 možností byly rozřazeny do příslušných kategorií a na základě 4 jsme vytvořily další dvě kategorie, kde 3 ženy (1,3%) vyhledávají online kurzy a 1 (0,4%) žena se vzdělává tím, že je v kontaktu se svým oborem

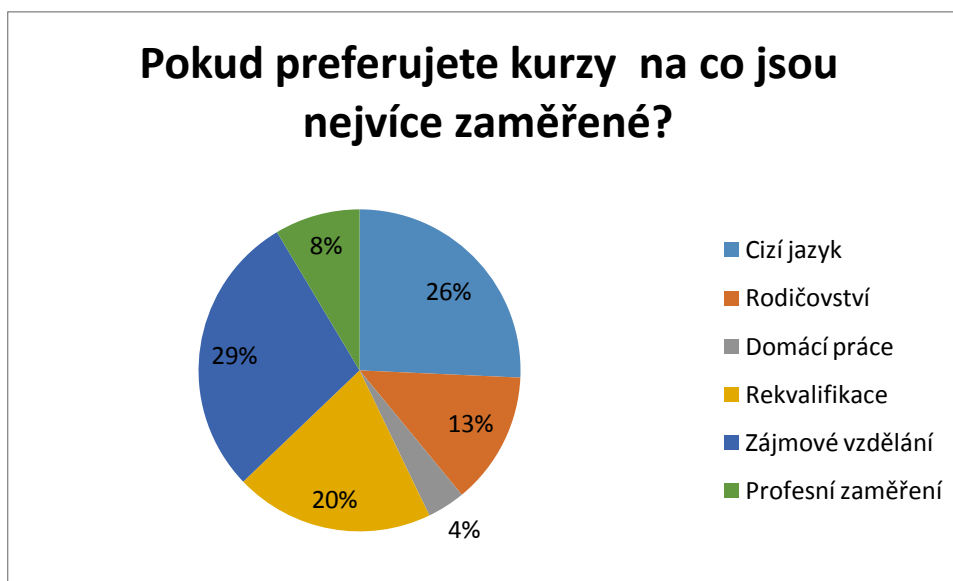
Položka č. 13 – Pokud preferujete kurzy - na co jsou nejvíce zaměřené?

Tabulka č. 14 – Pokud preferujete kurzy - na co jsou nejvíce zaměřené?

Preference - kurzy	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Cizí jazyk	27	26
Rodičovství	14	13
Domácí práce	4	4
Rekvalifikace	21	20
Zájmové vzdělání	30	29
Profesní zaměření	9	9
celkem	105	100

Zdroj: vlastní

Graf č. 13 - Pokud preferujete kurzy - na co jsou nejvíce zaměřené?

Zdroj: vlastní

Na položku odpovídaly ženy, které uvedly, že svůj volný čas věnují vzdělávacím aktivitám, ale vzhledem k tomu, že otázka nebyla povinná – ne, všechny ženy preferují kurzy, tak odpovídalo 66 žen. Ženy mohly volit více možností a učinily tak, k této otázce tedy je celkem 105 odpovědí. Nejvíce zaměřené kurzy jsou na zájmové vzdělávání, o tuto možnost projevilo 30 (29%) žen zájem. Dále respondentky 27 (26%) uvedly, že se věnují cizímu jazyku. O rekvalifikaci projevilo zájem 21 (20%) žen. Zájem o rodičovství a péči o dítě projevilo 14 (13%) žen. Variantu jiná možnost využilo 10 žen, 1 žena uvedla, že o kurzy

zájem nemá – ta není do tabulky ani grafu započítaná. Ze zbylých možností od 9 žen byla vytvořena další kategorie – profesní zaměření a to v počtu 9 (9%) žen. O domácí práci se zajímali 4 (4%) žen.

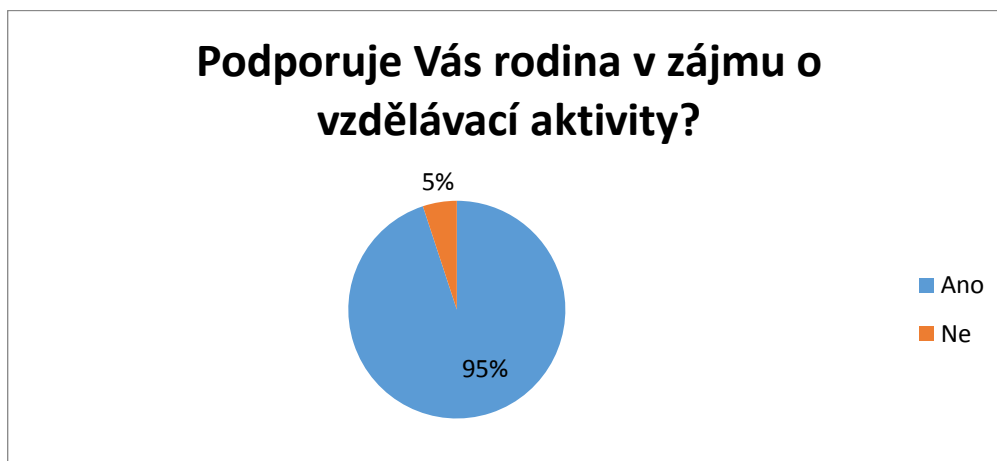
Položka č. 14 - Podporuje Vás rodina v zájmu o vzdělávací aktivity?

Tabulka č. 15 - Podporuje Vás rodina v zájmu o vzdělávací aktivity?

Podpora v rodině	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Ano	94	95
Ne	5	5
Celkem	99	100

Zdroj: vlastní

Graf č. 14 - Podporuje Vás rodina v zájmu o vzdělávací aktivity?

Zdroj: vlastní

Důvodem této položky je zjistit, zda mají respondentky podporu v rodině. Na položku odpovídaly pouze ženy, které souhlasily s otázkou č. 9, tedy 99 žen. Je možné vidět, že 94 (95%) žen souhlasilo s otázkou, zatímco pouze 5 (5%) s otázkou nesouhlasí.

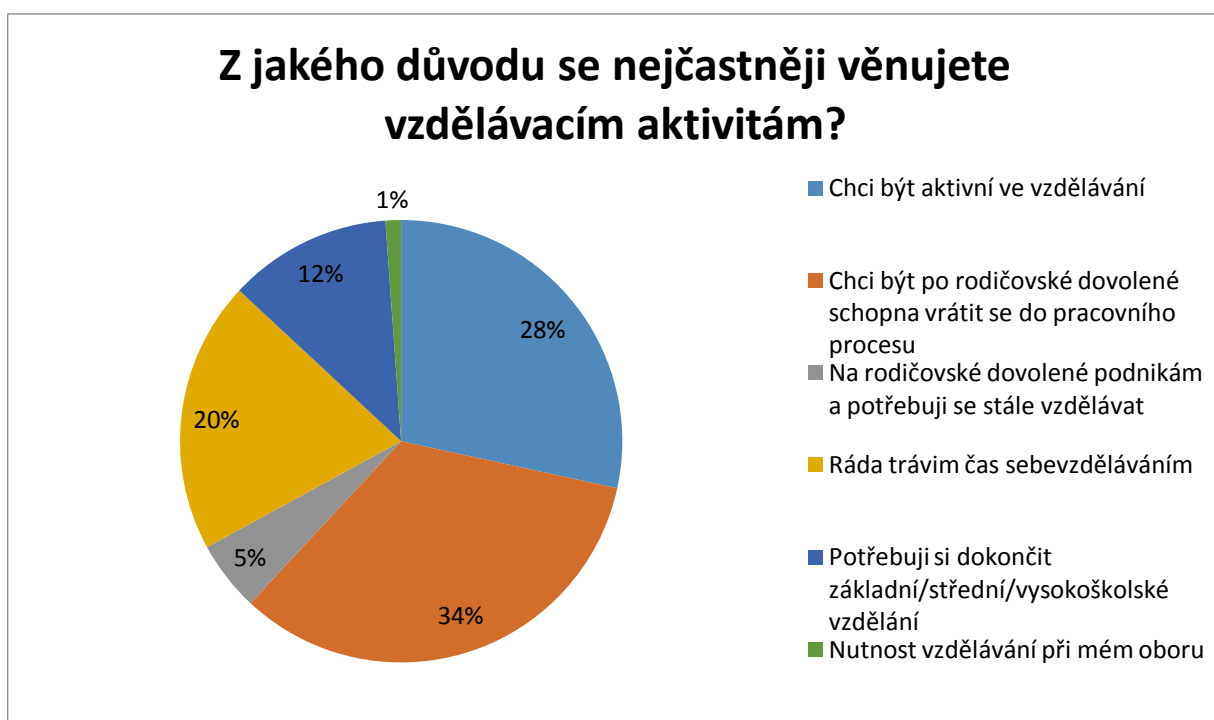
Položka č. 15 - Z jakého důvodu se nejčastěji věnujete vzdělávacím aktivitám?

Tabulka č. 16 - Z jakého důvodu se nejčastěji věnujete vzdělávacím aktivitám?

Důvod	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Chci být aktivní ve vzdělávání	50	28
Chci se po RD vrátit se do pracovního procesu	59	34
Na RD podnikám a potřebuji se stále vzdělávat	9	5
Ráda trávím čas sebezvzděláváním	35	20
Potřebuji si dokončit základní/střední/vysokoškolské vzdělání	21	12
Nutnost vzdělávání při mém oboru	2	1
Celkem	176	100

Zdroj: vlastní

Graf č. 15 - Z jakého důvodu se nejčastěji věnujete vzdělávacím aktivitám?

Zdroj: vlastní

Na položku odpovídaly ženy, které tráví čas v rámci vzdělávacích aktivit, tedy 99 žen. V otázce mohly ženy zvolit více možností, celkem je tedy 176 odpovědí. Nejvíce ženy 59 (34%) volily kategorii, kde bylo uvedeno, že se chtějí po rodičovské dovolené vrátit do pracovního procesu. Následně chtějí být ve vzdělávání aktivní 50 (28%). Jako další důvod ženy 35 (20%) uvedly, že rády tráví čas sebezvzděláváním. Jako důvod, že si potřebují dokončit vzdělání, zvolilo 21 (12%) žen. Z důvodu podnikání se věnují vzdělávacím aktivitám 9 (5%) žen. V rámci další možnosti, kde mohly ženy vypsát jiný důvod, ženy napsaly,

že mají nutnost vzdělávání při svém oboru, tuto možnost zvolily 2 (1%) žen. Další 3 ženy zvolily tuto možnost, ale jejich odpovědi byly zařazeny mezi předdefinované kategorie.

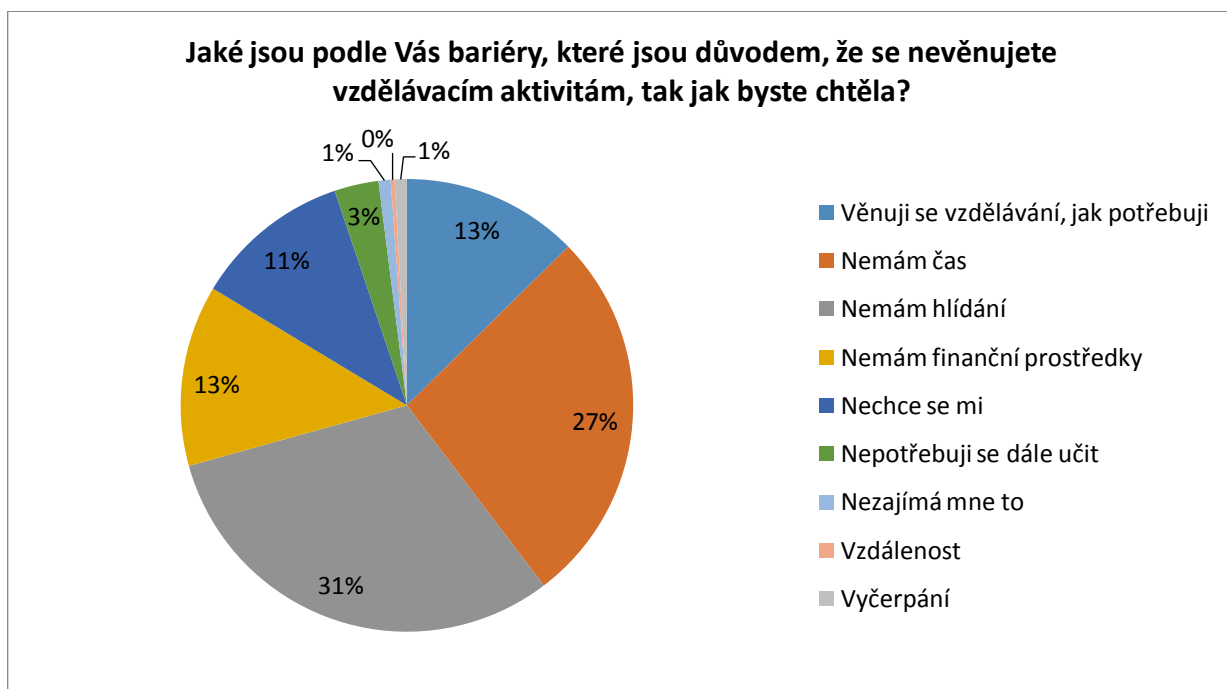
Položka č. 16 - Jaké jsou podle Vás bariéry, které jsou důvodem, že se nevěnujete vzdělávacím aktivitám, tak jak byste chtěla?

Tabulka č. 17 - Jaké jsou podle Vás bariéry, které jsou důvodem, že se nevěnujete vzdělávacím aktivitám, tak jak byste chtěla?

Bariéry	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Věnuji se vzdělávání, jak potřebuji	44	12,6
Nemám čas	94	27,0
Nemám hlídání	108	31,0
Nemám finanční prostředky	45	12,9
Nechce se mi	39	11,2
Nepotřebuji se dále učit	11	3,2
Nezajímá mne to	3	0,9
Vzdálenost	1	0,3
Vyčerpání	3	0,9
Celkem	348	100,0

Zdroj: vlastní

Graf č. 16 - Jaké jsou podle Vás bariéry, které jsou důvodem, že se nevěnujete vzdělávacím aktivitám, tak jak byste chtěla?

Zdroj: vlastní

Na tuto položku měly možnost odpovídat všechny ženy, tedy celkem 201 žen. V rámci položky bylo zjišťováno, jaké jsou podle respondentek bariéry. Ženy mohly zvolit více možností, díky tomu je celkem 348 odpovědí. Jako největší bariéru vidí, ženy 108 (31%) v tom, že nemají hlídání. Možnost, že nemají čas, zvolilo 94 (27%) žen. Jako finanční bariéru zvolily možnost 45 (12,9%) žen. Jedna z možností byla reverzní – věnuji se vzdělávání, jak potřebuji. Tuto možnost zvolilo 44 (12,6%) žen – což je z počtu 201 žen, které vyplnily dotazník – 21% respondentek. Jako důvod, že se nechtějí věnovat vzdělávacím aktivitám, zvolilo 39 (11,2%) žen, že se jim nechce. Jako možnost, že je vzdělávání nezájímá, zvolily 3 (0,9%) respondentky. V rámci další možnosti napsalo 5 žen, 1 variantu jsme zařadily do předdefinovaných kategorií. A z dalších jsme udělaly dvě nové kategorie. První kategorie – vyčerpání je pro 3 (0,9%) ženy a druhá kategorie je vzdálenost, tu zvolila 1(0,3%) žena.

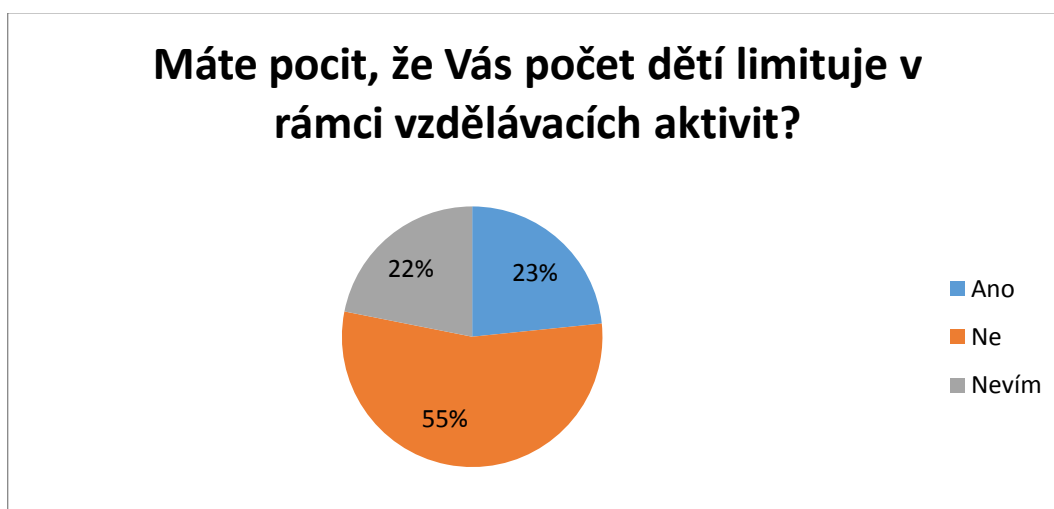
Položka č. 17 - Máte pocit, že Vás počet dětí limituje v rámci vzdělávacích aktivit?

Tabulka č. 18 - Máte pocit, že Vás počet dětí limituje v rámci vzdělávacích aktivit?

Počet dětí x vzdělávání	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Ano	47	23
Ne	110	55
Nevím	44	22
Celkem	201	100

Zdroj: vlastní

Graf č. 17 - Máte pocit, že Vás počet dětí limituje v rámci vzdělávacích aktivit?

Zdroj: vlastní

Na položku odpovídaly všechny ženy, většina 110 (55%) žen odpovědělo, že je počet dětí nelimituje. S tvrzením souhlasilo 47 (23%) žen a nemohlo se rozhodnout 44 (22%) žen.

Otázka č. 18 - *Myslíte si, že kdybyste měla zařízené hlídání pro dítě (děti), tak byste se více věnovala vzdělávacím aktivitám?*

Tabulka č. 19 - Myslíte si, že kdybyste měla zařízené hlídání pro dítě (děti), tak byste se více věnovala vzdělávacím aktivitám?

Hlídání x vzdělávání	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Ano	102	51
Ne	49	24
Nevím	50	25
Celkem	201	100

Zdroj: vlastní

Graf č. 18 - Myslíte si, že kdybyste měla zařízené hlídání pro dítě (děti), tak byste se více věnovala vzdělávacím aktivitám?

Zdroj: vlastní

Na položku odpovídaly všechny ženy, tedy 201 respondentek. S tvrzením v této položce souhlasilo 102 (51%) žen. Naopak nesouhlasilo 49 (24%) žen a odpověď – nevím, zvolilo 50 (25%) žen.

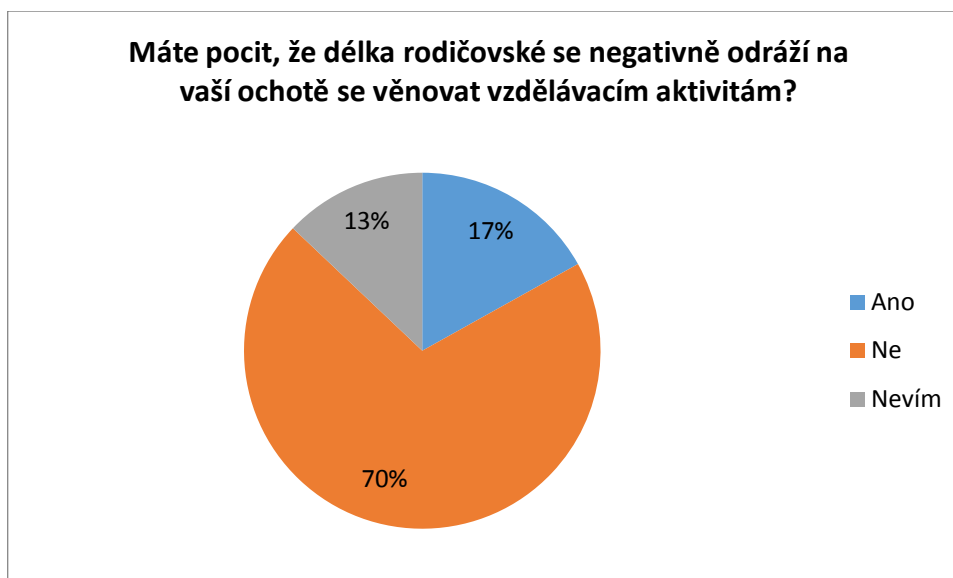
Položka č. 19 - Máte pocit, že délka rodičovské dovolené se negativně odráží na vaší ochotě se věnovat vzdělávacím aktivitám?

Tabulka č. 20 - Máte pocit, že délka rodičovské dovolené se negativně odráží na vaší ochotě se věnovat vzdělávacím aktivitám?

Délka na RD x vzdělávání	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Ano	34	17
Ne	141	70
Nevím	26	13
Celkem	201	100

Zdroj: vlastní

Graf č. 19 - Máte pocit, že délka rodičovské dovolené se negativně odráží na vaší ochotě se věnovat vzdělávacím aktivitám?

Zdroj: vlastní

Položka byla společná pro všechny respondentky. S tvrzením nesouhlasilo 141 (70%) žen. Délka rodičovské dovolené se negativně odráží na ochotě se věnovat vzdělávacím aktivitám pro 34 (17%) žen. Na otázku neumělo odpovědět 26 (13%) žen.

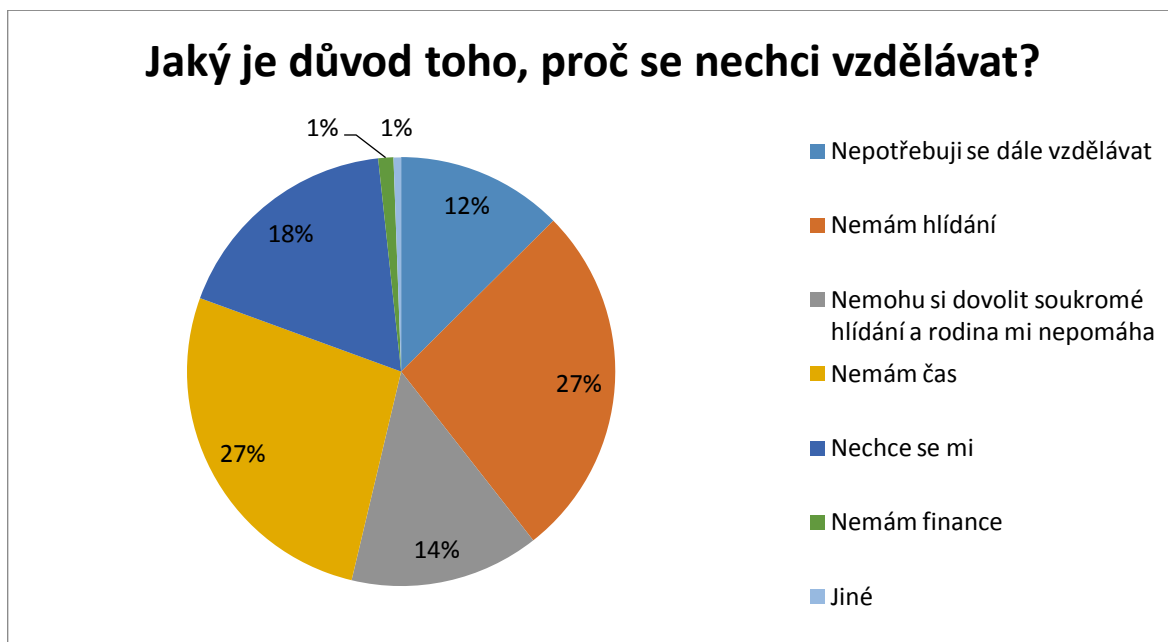
Položka č. 20 - Jaký je důvod toho, proč se nechci vzdělávat?

Tabulka č. 21 - Jaký je důvod toho, proč se nechci vzdělávat?

Důvod nevzdělávání se	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Nepotřebuji se dále vzdělávat	22	13
Nemám hlídání	47	27
Nemohu si dovolit soukromé hlídání a rodina mi nepomáhá	25	14
Nemám čas	47	27
Nechce se mi	31	18
Nemám finance	2	1
Jiné	1	1
Celkem	175	100

Zdroj: vlastní

Graf č. 20 - Jaký je důvod toho, proč se nechci vzdělávat?

Zdroj: vlastní

Položka byla nepovinná, ale mohly na ni odpovídat všechny účastnice výzkumu. Odpovědělo na ni 117 žen, ostatní nevyplňovaly. V rámci položky mohly respondentky zvolit více možností, je tedy celkem 175 odpovědí. Možnosti – nemám hlídání a nemám čas, byly responcentkami zvoleny stejně a to v počtu 47 (27%). Důvod, že se respondentkám nechce věnovat vzdělávacím aktivitám, vybralo 31 (18%). Jako další důvod vybraly, že si nemohou dovolit soukromé hlídání a rodina jim nepomáhá, tuto kategorii zvolilo 25 (14%) žen. Možnost, že se dále nepotřebují vzdělávat, zvolilo 22 (13%) žen. Otázka měla možnost zvolit jinou variantu – učinilo tak 7 respondentek, 4 odpovědi byly zařazeny do předdefi-

novaných kategorií, ale 3 odpovědi byly ponechány. Byla přidána nová kategorie – nemám finance, na to odpověděly 2 (1%) a druhá kategorie byla ponechána „jiné“ – a tam bylo zařazeno, že 1 (1%) nemá dostatek energie.

6 INTERPRETACE VÝZKUMNÝCH OTÁZEK

Cílem bakalářské práce je zjistit odpovědi na výzkumné otázky. V této kapitole jsou tedy postupně rozebírány výzkumné otázky. Ke zjištění odpovědí jsme porovnali různé data na základě vybraných položek z dotazníku.

Hlavní výzkumná otázka:

Věnují se ženy na rodičovské dovolené vzdělávacím aktivitám?

V rámci výzkumu bylo zjištěno, že větší polovina žen, které jsou na rodičovské dovolené a zapojily se do dotazníkového šetření, se za dobu na rodičovské dovolené vzdělávaly alespoň 1x.

Hlavním výzkumným cílem bylo zjistit, zda se ženy na rodičovské dovolené věnují vzdělávacím aktivitám. Z celkového počtu 201 respondentek uvedlo, že alespoň 1x za dobu na rodičovské dovolené se vzdělávalo nějakým způsobem 123 (61%) žen, tedy 78 (39%) se nevěnovaly žádné vzdělávací aktivitě. V následující otázce, bylo specifikováno, jak často tráví ženy na rodičovské dovolené, vzdělávacím aktivitám. Bylo zjištěno, že ze 123 žen (ty které odpověděly kladně na předchozí otázku) se 59 (48%) pravidelně věnuje vzdělávací aktivitám. Příležitostně 46 (37%) a pouze jednorázově 18(15%). V další položce v rámci volného času odpovědělo z počtu 201 žen, že 99 (49%) se věnují ve svém volném čase vzdělávacím aktivitám. Naopak 102 (51%) žen svůj volný čas nevěnují vzdělávacím aktivitám.

Některé ženy na rodičovské dovolené neprojevily zájem o vzdělávací aktivity a dokonce se za dobu na rodičovské dovolené ani jednou nevzdělávaly. Je možné se domnívat, že si buď respondentky chybně vyložily položku v dotazníku, anebo skutečně nemají o nové informace zájem.

Dílčí výzkumné otázky:

- 1. Má možnost hlídání dítěte druhou osobou pozitivní vliv na účast na vzdělávacích aktivitách ženy na rodičovské dovolené?*

V rámci výzkumu bylo zjištěno, že se ženy na rodičovské dovolené věnují vzdělávacím aktivitám častěji, pokud mají možnost hlídání druhou osobou.

Ženy na rodičovské dovolené z počtu 99 respondentek (těch, které se ve volném čase věnují vzdělávacím aktivitám) uvedlo, že možnost hlídání a to buď rodinou, státního nebo

soukromého hlídání má celkem 71 žen (71,7%). Tyto ženy se nejenom věnují vzdělávacím aktivitám ve svém volném čase, ale také jejich frekvence je 46 (65%) pravidelně, 23 (32%) příležitostně a pouze 2 (3%) jednorázově, když to bude srovnáno s těmi, které uvedly, že nemají možnost hlídání tedy 28 žen, pak je to jednorázově 0, příležitostně 15 (54%) a pravidelně 13 (46%). K dalšímu zjištění byly porovnány data od 97 respondentek, které odpověděly „ano“ na otázky, že se věnují vzdělávacím aktivitám, a i v rámci volného času. Možnost hlídání dítěte ovlivní jejich aktivitu ve vzdělávacích aktivitách 53 (55%), nesouhlasí 28 (29%) žen a neumí se rozhodnout 16 (16%) žen. U těch žen, které na otázky, zda se věnují vzdělávacím aktivitám, a zda tráví svůj volný čas v rámci vzdělávacích aktivit, odpověděly „ne“, jsme zjistili, že z celkového počtu 76 žen souhlasí 32 (42%), nesouhlasí 18 (24%) a neumí se rozhodnout 26 (34%), zda by případné hlídání druhou osobou mělo vliv na jejich vyšší aktivitu v rámci vzdělávacích aktivit. Ženy, které uvedly „ano“ na položku v rámci vzdělávacích aktivit, ale „ne“ na položku vzdělávání ve volném čase, tedy celkem 26 žen, tak s tvrzením, zda by je ovlivnila možnost hlídání dítěte druhou osobou, odpověděly 17 (65%) kladně, záporně 2 (8%) a neumí se rozhodnout 7 (27%) žen. Pouze dvě ženy uvedly u otázky na vzdělávací aktivity „ne“, ale na otázku vzdělávání ve volném čase „ano“, že 1 žena by nebyla ovlivněna možností hlídání a druhá žena neuměla odpovědět.

Jako negativní faktor se ukázalo, že některé respondentky nemají potřebné finance na vzdělávání, které by chtěli absolvovat, případně nemají nikoho z rodiny, kdo by jim pohlídal dítě.

Jako velký motivátor by se mohl doporučit pro ženy na rodičovské dovolené jesličky, které jsou dotovány z evropského fondu a tím pádem mohou ženy zaplatit za „školkovné“ opravdu minimální finance. Mohly by pak právě nechat své dítě hlídat v jesličkách a věnovat se vzdělávacím aktivitám dle potřeby a chuti. Musí si dát, ale pozor na četnost takového hlídání, jelikož stát umožní pouze omezený počet hodin za měsíc, tak aby ženy nepřišly o svůj rodičovský příspěvek.

2. Je počet dětí důvodem vyšší účasti žen na rodičovské dovolené na vzdělávacích aktivitách?

V rámci výzkumu bylo zjištěno, že ženy s dvěma dětmi se věnují vzdělávacím aktivitám nejméně.

Z celkového počtu 201 žen, uvedly, ty ženy, které mají **1 dítě** tedy 135 žen (67,2%), že se věnovaly alespoň 1x vzdělávacím aktivitám v počtu 81 (60%) žen. Žen s jedním dítětem, tedy 135 respondentek, máme 54 (40%) žen, které se nikdy nevěnovaly žádným vzdělávacím aktivitám. V rámci svého volného času s jedním dítětem je to 64 (47%) žen. Naopak 71 (53%) se nevěnuje vzdělávacím aktivitám ve volném čase. Na otázku, pokud je počet dětí limituje, odpověděly tyto ženy, s jedním dítětem, 26 (19%) „ano“ 73 (54%) „ne“, a 36 (27%) neumí se rozhodnout. Pokud budou rozděleny ženy na ty, co se vzdělávaly na rodičovské dovolené alespoň 1x a nebo nikdy, pak s tvrzením souhlasí z 81 žen právě 17 (21%), nesouhlasí 40 (49%) a neví 24 (30%) žen. U žen, které se nikdy nevěnovaly na rodičovské dovolené, tedy 54 žen, je souhlas s tvrzením v počtu 9 (17%) žen, nesouhlasí 33 (61%) a neumí se rozhodnout 12 (22%) žen. Pokud potom bude sledována jejich četnost z 81 žen, které se věnují vzdělávacím aktivitám, tak je to jednorázově 14 (17,2%), příležitostně 31 (38,3%) a pravidelně 36 (44,5%) žen.

Ženy, které mají **2 děti**, tedy celkem 53 (26%) respondentek, uvedlo, že se alespoň 1x věnovaly vzdělávacím aktivitám po dobu na rodičovské dovolené a to v počtu 31 (58,5%) žen. Nikdy se nevěnovaly vzdělávacím aktivitám na rodičovské dovolené 22 (41,5%) žen. V rámci svého volného času se zapojuje 27 (51%) žen do vzdělávacích aktivit a 26 (49%) žen naopak nevyužívá svůj volný čas ke vzdělávacím aktivitám. V rámci položky, zda je počet dětí limituje ve vzdělávacích aktivitách, bylo odpovězeno kladnou odpovědí od 14 (27%) žen, záporně odpovědělo 33 (62%) a neumělo se rozhodnout 6 (11%) žen. Když tyto ženy budou rozděleny do dvou kategorií, na vzdělávání alespoň 1x (celkem 31 žen) a nikdy (celkem 22 žen), pak jsou odpovědi pro ty, co se alespoň 1x vzdělávaly takové – s tvrzením souhlasí 7 (23%), nesouhlasí 22 (71%) a neumí se rozhodnout 2 (6%) ženy. Respondentky, které se nikdy nevěnovaly vzdělávacím aktivitám, odpověděly na otázku, tak že souhlasilo 7 (32%), nesouhlasilo 11(50%) a neuměly se rozhodnout 4 (18%). Budeme-li sledovat jejich četnost, tak z 31 žen se jednorázově vzdělávaly 2 (6%) ženy, příležitostně 12 (39%) a pravidelně 17 (55%) žen.

Ženy, mající **3 děti**, celkově tedy 12 respondentek, z nich 10 (83%) odpovědělo, že se alespoň 1x za dobu na rodičovské dovolené věnovaly vzdělávacím aktivitám. Naopak pouze 2 (17%) ženy uvedly, že se nikdy nevěnovaly vzdělávacím aktivitám na rodičovské dovolené. Ve svém volném čase ženy uvedly, že se věnují vzdělávacím aktivitám v počtu 7 (58%) žen a nevěnuje se 5 (42%) žen. Respondentky odpovídaly na položku, zda je počet dětí limituje v rámci vzdělávacích aktivit, s tímto tvrzením souhlasilo 7 (58, 3%) žen, ne-

souhlasily 4 (33, 3%) žen a neuměla se rozhodnout 1 (8,3%) žena. Pokud tyto ženy budou rozděleny na dvě kategorie, které se nikdy (2 ženy) nevzdělávaly a alespoň 1x (10 žen), tak jsou odpovědi na předešlé tvrzení takové, že souhlasí 6 (60%), nesouhlasí 4 (40%) žen. Ty ženy, které se nikdy nevěnovaly vzdělávacím aktivitám, s tvrzením souhlasí 1 (50%) žena a 1 (50%) žena se neumí rozhodnout. Pokud bude sledována jejich četnost v rámci vzdělávacích aktivit, pak jednorázově se vzdělávaly 2 (20%) ženy, příležitostně 2 (20%) ženy a pravidelně 6 (60%) žen.

Pouze 1 žena uvedla, že má **4 děti**, ta se věnuje vzdělávacím aktivitám dokonce příležitostně i v rámci volného času, na otázku zda ji limituje počet dětí, odpověděla „nevím“. Uvádíme spíše pro úplnost dat, pro malý vzorek žen se čtyřmi dětmi nemůžeme udělat žádný závěr.

Vzhledem k zastoupení většiny žen s jedním dítětem je možné, že byl výsledek této výzkumné otázky právě takový, jak je uvedeno výše. Ženy na rodičovské dovolené s jedním dítětem nemají tolik povinností a zvládají péči o dítě a domácnost, tak aby mohly ještě svůj čas věnovat vzdělávacím aktivitám. Je možné, že ženy ještě zcela neodřízly svůj pracovní život od svého aktuálního a tak se do něj vracejí alespoň pomocí vzdělávacích aktivit.

3. Má vyšší vzdělání žen na rodičovské dovolené pozitivní vliv na účast na vzdělávacích aktivitách?

Na základě výzkumu může být pozorováno, že čím vyšší vzdělání má žena na rodičovské dovolené tím více se věnuje vzdělávacím aktivitám.

Můžeme tedy souhlasit s tvrzením, že vzdělávací aktivity jsou vyhledávány více lidmi s vyšším vzděláním (Vzdělávání2020, 2018, s. 13).

Ženy se **základním vzděláním** se zapojily do dotazníkového šetření v počtu dvou (1%) žen. Obě tyto ženy se věnovaly vzdělávacím aktivitám na rodičovské dovolené alespoň 1x. Jedna žena se věnuje vzdělávacím aktivitám pravidelně a to i v rámci svého volného času, druhá příležitostně a svůj volný čas nevěnuje vzdělávacím aktivitám. Z důvodu malého vzorku těchto žen, nebudou do konečného výzkumu tyto ženy započítávány, jelikož by nebyla získána vypovídající hodnota.

Ženy, které dosáhly **vzdělání odborného s výučním listem**, jsou v tomto výzkumu v počtu 9 (4,5%). Vzdělávacím aktivitám alespoň 1x se věnovaly 2 (22%) ženy, naopak nikdy

se nevěnovalo 7 (78%) žen. Stejně odpověděly i na položku, zda se věnují vzdělávacím aktivitám ve svém volném čase, tedy 2 (22%) ženy souhlasí a 7 (78%) nesouhlasí. Ženy, které se věnují vzdělávacím aktivitám, se dle četnosti dělí na příležitostně (1 žena) a pravidelně (1 žena).

Ženy s nejvyšším, ukončeným **vzděláním střední s maturitou**, jsou ve výzkumu v počtu 61 (30%) žen. Vzdělávání se alespoň 1x za dobu na rodičovské dovolené věnovalo 36 (59%), nikdy se nevěnovalo vzdělávacím aktivitám 25 (41%) žen. Z 36 žen se jednorázově věnovalo vzdělávacím aktivitám 7 (19%) žen, příležitostně 11 (31%) a pravidelně 18 (50%) žen. V rámci svého volného času se věnuje vzdělávacím aktivitám 28 (46%) žen, naopak žen 33 (54%) nikoliv. Na otázku vzdělávacích aktivit a volného času odpovědělo kladně 28 (78%) žen, záporně (tedy vzdělávaly se alespoň 1x, ale volný čas nevěnují vzdělávacím aktivitám) odpovědělo 8 (22%) žen. Naopak všech 25 žen, které se nevěnovaly nikdy vzdělávacím aktivitám, odpověděly, že se nevěnují ani ve svém volném čase.

Ženy se vzděláním, **vyšším odborném** se v dotazníkovém šetření vyskytly v počtu 13 (6,5%) žen. Alespoň 1x se věnovalo vzdělávacím aktivitám 7 (54%) žen a nikdy se nevěnovalo vzdělávacím aktivitám 6 (46%) žen. Četnost vzdělávání u těchto žen je jednorázově 1 (14%), příležitostně 3 (43%) ženy a pravidelně také 3 (43%) ženy. V rámci volného času se věnuje vzdělávacím aktivitám 6 (86%) žen a 1 (14%) žena nikoliv. Všech 6 žen, které se nikdy nevěnovaly vzdělávacím aktivitám, tak se nevěnují ani ve svém volném čase. Pouze jedna žena uvedla, že se vzdělávala alespoň 1x za dobu na rodičovské dovolené, ale v rámci svého volného času již nikoliv.

Největší skupinou v dotazníkovém šetření je 116 (58%) žen, s **vysokoškolským vzděláním**. Vzdělávacím aktivitám se alespoň 1x věnovalo 76 (65,5%) žen, nikdy se nevěnovalo vzdělávacím aktivitám 40 (34,5%). Četnost vzdělávacích aktivit je u 76 žen, jednorázová 10 (13%) žen, příležitostně 30 (40%) žen a pravidelně 36 (47%) respondentek. V rámci volného času odpověděly ženy, že se 62 (53%) žen věnuje vzdělávacím aktivitám a 54 (47%) nikoliv. Ženy odpovídaly v počtu 60 (79%), že se věnují, jak vzdělávacím aktivitám alespoň 1x, tak i ve volném čase. Pouze vzdělávacím aktivitám alespoň 1x, ale ve volném čase nikoliv odpovědělo 16 (21%) žen. Nikdy se nevěnovalo vzdělávacím aktivitám 40 (34,5%) žen, z toho 38 (95%) odpovědělo záporně na otázku, zda se věnují vzdělávacím aktivitám ve svém volném čase. Nikdy se nevěnovaly vzdělávacím aktivitám, ale ve svém volném čase odpověděly „ano“, 2 (5%) ženy.

Z důvodu velkého zastoupení žen na rodičovské dovolené právě s vysokoškolským vzděláním, je pochopitelné, že z dotazníkového šetření vyplynulo, že tyto ženy se vzdělávají více.

4. Ovlivní délka rodičovské dovolené ochotu se věnovat vzdělávacím aktivitám?

Délka rodičovské dovolené nemá negativní vliv na účast na vzdělávacích aktivitách. Rozumět lze, že čím déle jsou ženy na rodičovské dovolené, tím více se věnují vzdělávacím aktivitám.

Ženy **do 1 roku** na rodičovské dovolené se výzkumu zúčastnily v počtu 96 (48%). Vzdělávacích aktivit se alespoň 1x účastnilo 54 (56%) žen a nikdy 42 (44%) respondentek. Četnost vzdělávacích aktivit je jednorázová pro 11 (20%), příležitostná 21 (39%) a pravidelná pro 22 (41%). Ve svém volném čase se věnuje vzdělávacím aktivitám 38 (40%) a 58 (60%) žen se nevěnuje vzdělávacím aktivitám. Na položku, zda se věnovaly vzdělávacím aktivitám alespoň 1x a ve svém volném čase, odpovědělo kladně 38 žen (70%), kladně na vzdělávací aktivity alespoň 1x a záporně na vzdělávání ve volném čase odpovědělo 16 (30%) žen. Záporně na vzdělávací aktivity alespoň 1x a záporně na volný čas odpovědělo 42 žen, tedy 100%. Na položku, zda si myslí, že je délka rodičovské dovolené negativně ovlivňuje v rámci vzdělávacích aktivit, odpověděly ženy, že nesouhlasí 68 (71%) žen, souhlasí 16 (17%) a neumí se rozhodnout 12 (12%) žen. Pokud bude rozdělena tato otázka na dvě kategorie žen a to pro ty, co se vzdělávaly alespoň 1x a ty, které se nevzdělávaly nikdy. Tak první skupina žen odpověděla, že s tvrzením souhlasí v počtu 6 (11%) žen, nesouhlasí 41 (76%) žen a neumí se rozhodnout 7 (13%) respondentek. Ta skupina žen, která se nikdy nevěnovala vzdělávacím aktivitám, odpovídala na tvrzení souhlasem v počtu 10 (24%) žen, nesouhlasem 27 (64%) a neumí se rozhodnout 5 (12%) žen.

Ženy, které jsou na rodičovské dovolené **1-2 roky** byly zastoupeny ve výzkumu v počtu 59 (29%). Vzdělávacím aktivitám alespoň 1x za dobu na rodičovské dovolené se věnovalo 35 (59%) žen, nikdy se aktivitám ve vzdělávání nevěnovalo 24 (41%) žen. Pokud bude sledována četnost v rámci vzdělávacích aktivit, pak jednorázově se věnovaly 4 (11%) ženy, příležitostně 9 (26%) a pravidelně 22 (63%) žen. Ve svém volném čase ženy uvedly, že se věnují vzdělávacím aktivitám v počtu 32 (54%) a svůj volný čas nevyužívají ke vzdělávacím aktivitám v počtu 27 (46%) žen. Na položku, zda se žena vzdělávala alespoň 1x za dobu na rodičovské dovolené a zda se věnuje vzdělávacím aktivitám i ve volném čase odpovědělo kladně 31 (89%) žen. Vzdělávacím aktivitám se věnovalo alespoň 1x, ale

ve volném čase nikoliv odpověděly 4 (11%) žen. Záporně na položku, zda se ženy věnovaly vzdělávacím aktivitám alespoň 1x a zároveň se nevěnují ani ve svém volném čase, odpovědělo 23 (96%) žen. Jedna žena (4%) odpověděla, že se nevěnuje vzdělávacím aktivitám, ale v rámci svého volného času ano. Dále byla vyhodnocena položka, zda si ženy myslí, že je negativně ovlivňuje doba na rodičovské dovolené. S tvrzením souhlasilo 10 (17%), nesouhlasilo 38 (64%) a neumělo se rozhodnout 11 (19%) žen. Pokud ženy budou rozděleny na dvě skupiny, pak ta skupina, která se věnovala vzdělávacím aktivitám alespoň 1x s tvrzením souhlasily v počtu 3 (9%), nesouhlasilo 26 (74%) a neumělo se rozhodnout 6 (17%) žen. Ty ženy, které se nikdy nevěnovaly vzdělávacím aktivitám, s tvrzením souhlasily v počtu 7 (29%), nesouhlasilo 12 (50%) a neumělo se rozhodnout 5 (21%) žen.

Ženy, které jsou na rodičovské dovolené **2-3 roky** jsou zastoupeny ve výzkumu v počtu 46. Vzdělávacím aktivitám se alespoň 1x věnovalo 34 (74%) žen. Nikdy se vzdělávacím aktivitám nevěnovalo 12 (26%) žen. Jako četnost vzdělávání uvedlo jednorázově 3 (9%), příležitostně 16 (47%) a pravidelně 15 (44%). Ve svém volném čase se věnuje vzdělávacím aktivitám 29 (63%) žen a nevěnuje 17 (37%) respondentek. Kladnou odpověď na položku, zda se účastnily alespoň 1x vzdělávacích aktivit a zároveň se vzdělávají ve volném čase, reagovaly ženy v počtu 28 (82%). Kladně reagovaly na vzdělávací aktivity alespoň 1x a negativně na vzdělávání ve volném čase v počtu 6 (18%) žen. Záporně na účast na vzdělávacích aktivitách a zároveň záporně na vzdělávání ve volném čase odpovědělo 11 (92%) žen. Jedna (8%) žena odpověděla, že se nikdy nevzdělávala, ale vzdělává se v rámci svého volného času. Na tvrzení, jestli je negativně ovlivňuje doba na rodičovské dovolené, odpovědělo celkem 8 (17%) žen, že souhlasí, s tvrzením nesouhlasí 35 (76%) a neumí se rozhodnout 3 (7%) ženy. Když respondentky budou rozděleny na dvě skupiny, kde první skupina se věnovala vzdělávacím aktivitám alespoň 1x a druhá nikdy, pak ty ženy, které se věnovaly, reagovaly na tvrzení souhlasem v počtu 4 (12%), nesouhlasem 27 (79%) a neuměly se rozhodnout 3 (9%) žen. Ženy, které se nikdy nevěnovaly vzdělávacím aktivitám, s tvrzením souhlasily v počtu 4 (33%) a nesouhlasilo 8 (67%) žen.

Z výše uvedeného vyplynulo, že ženy se skutečně chtějí na rodičovské dovolené vzdělávat a čím déle jsou doma, tím spíše chtějí získat nové dovednosti a schopnosti.

5. *Jaký je důvod věnování se vzdělávacím aktivitám žen na rodičovské dovolené?*

V rámci výzkumu bylo zjištěno, že ženy na rodičovské dovolené se nejvíce věnují vzdělávacím aktivitám proto, aby se mohli vrátit do pracovního procesu.

Na položku, která byla zaměřená na zjištění důvodu vzdělávacích aktivit, odpovídaly pouze ženy, které se věnují vzdělávacím aktivitám ve svém volném čase, tedy 99 (49%) respondentek. Tyto ženy měly možnost zvolit více variant odpovědí. V celkovém důsledku bylo zjištěno, že nejvíce odpovědí, tedy 59 (34%) zvolily ženy, které se chtějí vrátit po rodičovské dovolené do pracovního procesu. Jako další důvod ženy 50 (28%) uvedly, že chtějí být aktivní ve vzdělávání. Důvod, že rády tráví čas sebevzděláváním, uvedlo 21 (12%) žen. Z důvodu dokončení vzdělávání zvolilo 21 (12%) žen, což se neshoduje s tvrzením, že lidé vyhledávají celoživotní vzdělávání právě kvůli dokončení vzdělání (Dvořáková, Šerák, 2016, s. 108). Chápeme tedy právě ženy na rodičovské dovolené, jako specifickou skupinu, která má jiné potřeby v rámci celoživotního vzdělávání. V rámci podnikání se ženy vzdělávají v počtu 9 (5%) a z nutnosti kvůli svému pracovnímu oboru zvolily 2 (1%) ženy, tuto možnost.

Jako pozitivní skutečnost může být vnímáno, že si ženy uvědomují, jak rychle se doba mění a že i tři roky na rodičovské dovolené může způsobit změnu na pracovním trhu. Právě proto se nejvíce žen vzdělává, aby mohly být schopny se vrátit do pracovního procesu.

6. *Jaké vzdělávací aktivit ženy na rodičovské dovolené preferují?*

Ženy na rodičovské dovolené preferují neformální vzdělávání.

Byla vyhodnocena položka č. 10, položka č. 12 a položka č. 13 na všechny tři položky odpovídaly pouze ženy, které se věnují vzdělávacím aktivitám ve volném čase. V rámci těchto položek mohly respondentky volit více možností. Může být tedy vidět z položky č. 12, že nejvíce ženy zajímá neformální vzdělávání. Zájem o literaturu 57 (24,7%), články na internetu 55 (23,8), kurzy 36 (15,6%), přednášky 26 (11,3%), dokumenty v televizi 16 (6,9%). V rámci formálního vzdělávání je to pak 37 (16%) žen. V položce č. 10 – tedy, jak se ženy vzdělávají, je zjištěno, že formální vzdělávání vybralo celkem 37% žen a neformální 64% respondentek, kde je 37% zájmového vzdělávání. V položce č. 13, která byla specificky zaměřena na kurzy lze vidět, že ženy zvolily nejvíce zájmové vzdělávání 30 (29%), cizí jazyk 27 (26%), rekvalifikace 21 (20%). Zajímavé je, že rodičovství vybralo pouze 14 (13%) žen.

V dotazníkovém šetření bylo zastoupeno nejvíce žen, které jsou na rodičovské dovolené méně než 1 rok, s 1 dítětem a mají vysokoškolské vzdělání, možná právě proto nám ve výzkumu vyplynulo, že se ženy nejvíce zajímají o neformální vzdělávání proto, že své formální vzdělání mají již za sebou.

Spousta žen uvedla, že se ráda vzdělává v rámci domova, kde informace hledá na internetu z knih případně publikací anebo v rámci dokumentů v televizi. Je tedy pochopitelné, že ženy tráví nejvíce času právě doma s dítětem, ale když mají příležitost, tak se věnují vzdělávacím aktivitám.

ZÁVĚR

V rámci vzdělávání dospělých byla zvolena skupina žen na rodičovské dovolené. Tato skupina je zajímavá proto, že se z pracovního prostředí dostane do prostředí domácího, kde má úplně jiné povinnosti než v práci. Cílem bakalářské práce bylo zjistit, zda se tyto ženy věnují vzdělávacím aktivitám.

Část teoretická byla věnována celoživotnímu vzdělávání, které je právě pro ženy na rodičovské dovolené variantou, jak se mohou vzdělávat. Celoživotní vzdělávání bylo dále rozděleno na formální, neformální a informální. V rámci neformálního vzdělávání se kapitola věnovala zájmovému vzdělávání. Ve třetí kapitole byly možnosti žen na rodičovské dovolené ohledně hlídání dítěte a terminologicky vymezená rodičovská dovolená.

V praktické části pomocí dotazníkového šetření byly zodpovězeny výzkumné cíle. Ženy na rodičovské dovolené se věnují vzdělávacím aktivitám a to více než polovina respondentek. Jejich zájmem je neformální vzdělávání a to především zájmové vzdělávání. Jejich ochota se vzdělávat nesouvisí s počtem dětí, i když se může zdát, že ženy s dvěma dětmi se vzdělávají nejméně, a čím déle jsou na rodičovské dovolené, tím více se věnují vzdělávacím aktivitám. Oproti tomu, hlídání dítě druhou osobou má vliv na aktivitu ve vzdělávacích aktivitách.

Z toho plyne, že ženy na rodičovské dovolené se vzdělávají ve velkém počtu. Mají podporu ve své rodině a využívají jí i k hlídání dětí. Mnoho respondentek uvedlo, že se sebevzdělávají rády, znamená to tedy, že i přesto, že jsou doma na rodičovské dovolené s dítětem či dětmi, záleží jím na jejich statusu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BENEŠ, Milan. Andragogika. Druhé, aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4824-5.
- DVOŘÁKOVÁ, Miroslava a Michal ŠERÁK. Andragogika a vzdělávání dospělých. Praha: Univerzita Karlova, 2016. ISBN 978-80-7308-694-7.
- CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu. Praha: Univerzita Karlova, 2016. ISBN 978-80-7308-694-7.
- PRŮCHA, Jan. Andragogický výzkum. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5326-3.
- PRŮCHA, Jan a Jaroslav VETEŠKA. Andragogický slovník. Druhé, aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4748-4.
- ŠERÁK, Michal. Zájmové vzdělávání dospělých. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-551-6
- THÓROVÁ, Kateřina. Vývojová psychologie. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0714-6
- VETEŠKA, Jaroslav. Přehled andragogiky. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1026-9
- ZORMANOVÁ, Lucie. Didaktika dospělých. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0051-4

ELEKTRONICKÉ ZDROJE:

- ČESKO. Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., ze dne 23. července 2008, Příloha druhá. In: Nařízení vlády o obsahových náplních jednotlivých živností. 2008, částka 94 Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-278>
- ČESKO. Zákon č. 111/1998 Sb., ze dne 22. dubna 1998, Část druhá. In: Zákon o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách). 1998, částka 39 Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-111>
- ČESKO. Zákon č. 117/1995 Sb., ze dne 26. května 1995, Část první a pátá. In: Zákon o státní sociální podpoře. 1995, částka 31. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-117>
- ČESKO. Zákon č. 127/2015 Sb., ze dne 13. května 2015, Část první. In: Zákon, kterým se mění zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a

o změně souvisejících zákonů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. 1995, částka 55. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-127>

ČESKO. Zákon č. 179/2006 Sb., ze dne 30. března 2006, Část první. In: Zákon o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání). 2006, částka 61. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-179>

ČESKO. Zákon č. 257/2001 Sb., ze dne 29. června 2001. In: Zákon o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon) 2001, částka 98. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-257>

ČESKO. Zákon č. 262/2006 Sb., ze dne 21. dubna 2006, Část osmá. In: Zákoník práce. 2006, částka 84. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>

ČESKO. Zákon č. 561/2004 Sb., ze dne 24. září 2004, Část první a druhá. In: Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). 2004, částka 190 Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>

ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., ze dne 20. listopadu 1992, Část třetí. In: Zákon České národní rady o daních z příjmů. 1992, částka 117 Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Czo.cz [online] 2018. [cit. 2017-12-12]. - Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-prirucka-2016>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Czo.cz [online] 2018. [cit. 2018-10-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/76208655/23005318.pdf/9fe2d063-88e8-4205-b643-eac62bb481af?version=1.6>

ELEKTRONICKÁ PLATFORMA PRO VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH V EVROPĚ. *ec.europa.eu* [online] © 2018 [cit. 2018-16-03] Dostupné z: <https://ec.europa.eu/epale/cs>

ERASMUS+. *naerasmusplus.cz* [online] © 2018 [cit. 2018-16-03] Dostupné z: <http://www.naerasmusplus.cz/>

ESCFR. *escfr.cz* [online] © 2018 [cit. 2018-16-03] Dostupné z: <https://www.esfcr.cz/>

NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ. *nuv.cz* [online] © 2011 - 2018 [cit. 2018-10-03]

Dostupné z: <http://www.nuv.cz/uploads/Periodika/ZPRAVODAJ/2001/ZP01PIIa.pdf>

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Mzcr.cz* [online] © 2010
[cit. 2018-13-02]

Dostupné z: https://www.mzcr.cz/dokumenty/prohlaseni-ministerstva-zdravotnictvi-provozovani-jesli-jako-zdravotnickych-zari_7612_3.html

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR. *Msmt.cz* [online] © 2013 - 2018 [cit. 2018-10-03]

Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/dokumenty-o-dalsim-vzdelavani-a-celozivotnim-uceni-1>

STRATEGIE VZDĚLÁVÁNÍ 2020. *Vzdelavani2020.cz* [online] © 2018 [cit. 2018-10-03]

Dostupné z: http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/strategie-2020_web.pdf

ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Vlada.cz* [online] © 2018 [cit. 2017-31-11]

Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Analyza-podminek-a-moznosti-deti.pdf>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Atd.	A tak dále
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
MD	Mateřská dovolená
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
RD	Rodičovská dovolená
UNESCO	Organizace Spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1 – Účast dospělých ve formálním vzdělávání dle věku, s.16

Obrázek č. 2 – Důvody účasti dospělých ve formálním vzdělávání dle věku a typu vzdělávání, s.16

Obrázek č. 3 – Účast dospělých v neformálním vzdělávání dle věku, s.17

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1 – Jste žena na rodičovské dovolené? s.30

Tabulka č. 2 – Jaký je Váš věk? s.31

Tabulka č. 3 – Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání? s.32

Tabulka č. 4 – Věnujete se vzdělávacím aktivitám na rodičovské dovolené? s.33

Tabulka č. 5 – Jak často se věnujete vzdělávacím aktivitám? s.34

Tabulka č. 6 – Kolik máte dětí? s.35

Tabulka č. 7 – Jak dlouho jste již na rodičovské dovolené? s.36

Tabulka č. 8 – Jak staré je Vaše nejmladší dítě? s.37

Tabulka č. 9 – Myslíte si, že svůj volný čas na rodičovské dovolené využíváte ke vzdělávacím aktivitám? s.38

Tabulka č. 10 – Porovnání položky č. 4 a položky č. 9, s. 39

Tabulka č. 11 – Jak se vzděláváte na rodičovské dovolené? s.40

Tabulka č. 12 - Kde máte dítě (děti), když se věnujete vzdělávacím aktivitám? s.41

Tabulka č. 13 - Jakým způsobem se věnujete vzdělávacím aktivitám na rodičovské dovolené? s.42

Tabulka č. 14 – Pokud preferujete kurzy - na co jsou nejvíce zaměřené? s.43

Tabulka č. 15 - Podporuje Vás rodina v zájmu o vzdělávací aktivity? s.44

Tabulka č. 16 - Z jakého důvodu se nejčastěji věnujete vzdělávacím aktivitám? s.45

Tabulka č. 17 - Jaké jsou podle Vás bariéry, které jsou důvodem, že se nevěnujete vzdělávacím aktivitám, tak jak byste chtěla? s. 46

Tabulka č. 18 - Máte pocit, že Vás počet dětí limituje v rámci vzdělávacích aktivit? s.47

Tabulka č. 19 - Myslíte si, že kdybyste měla zařízení hlídání pro dítě (děti), tak byste se více věnovala vzdělávacím aktivitám? s.48

Tabulka č. 20 - Máte pocit, že délka rodičovské dovolené se negativně odráží na vaši ochotě se věnovat vzdělávacím aktivitám? s.49

Tabulka č. 21 - Jaký je důvod toho, proč se nechci vzdělávat? s.50

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 – Jaký je Váš věk? s.31

Graf č. 2 – Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání? s.32

Graf č. 3 – Věnujete se vzdělávacím aktivitám na rodičovské dovolené? s. 33

Graf č. 4 – Jak často se věnujete vzdělávacím aktivitám? s.34

Graf č. 5 – Kolik máte dětí? s.35

Graf č. 6 – Jak dlouho jste již na rodičovské dovolené? s.36

Graf č. 7 – Jak staré je Vaše nejmladší dítě? s.37

Graf č. 8 - Myslíte si, že svůj volný čas na rodičovské dovolené využíváte ke vzdělávacím aktivitám? s.38

Graf č. 9 – Porovnání položky č. 4 a položky č. 9, s.39

Graf č. 10 – Jak se vzděláváte na rodičovské dovolené? s.40

Graf č. 11 - Kde máte dítě (děti), když se věnujete vzdělávacím aktivitám? s. 41

Graf č. 12 - Jakým způsobem se věnujete vzdělávacím aktivitám na rodičovské dovolené? s.42

Graf č. 13 - Pokud preferujete kurzy - na co jsou nejvíce zaměřené? s.43

Graf č. 14 - Podporuje Vás rodina v zájmu o vzdělávací aktivity? s.44

Graf č. 15 - Z jakého důvodu se nejčastěji věnujete vzdělávacím aktivitám? s.45

Graf č. 16 - Jaké jsou podle Vás bariéry, které jsou důvodem, že se nevěnujete vzdělávacím aktivitám, tak jak byste chtěla? s.46

Graf č. 17 - Máte pocit, že Vás počet dětí limituje v rámci vzdělávacích aktivit? s.47

Graf č. 18 - Myslíte si, že kdybyste měla zařízení hlídání pro dítě (děti), tak byste se více věnovala vzdělávacím aktivitám? s. 48

Graf č. 19 - Máte pocit, že délka rodičovské dovolené se negativně odráží na vaší ochotě se věnovat vzdělávacím aktivitám? s. 49

Graf č. 20 - Jaký je důvod toho, proč se nechci vzdělávat? s. 50

SEZNAM PŘÍLOH

P I - Dotazník

Vzdělávání žen na rodičovské dovolené

Dobrý den,

ráda bych Vás poprosila o vyplnění krátkého dotazníku pro potřeby své bakalářské práce na téma - vzdělávání žen na rodičovské dovolené. Celý dotazník je zcela anonymní a poslouží pouze k vypracování mé bakalářské práce. Pro potřeby výzkumu hledám ženy, která jsou aktuálně na rodičovské dovolené. Mnohokrát děkuji za Váš čas. Studentka třetího ročníku na univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně.

1. Jste žena na rodičovské dovolené?

Nápověda k otázce: *Jedná se pouze o rodičovskou dovolenou (jste zaměstnaná) nikoliv mateřskou dovolenou, pokud jste na mateřské dovolené, nebo pobíráte rodičovský příspěvěk, ale nejste na rodičovské dovolené odpovzte NE.*

- ANO
- NE

2. Jaký je Váš věk?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- 15-18
- 19-24
- 25-30
- 31-35
- 36-41
- 42-50
- 50+

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Základní
- Odborné s výučním listem
- Střední s maturitou
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské

4. Věnujete se vzdělávacím aktivitám na rodičovské dovolené?

Nápověda k otázce: *Veškeré vzdělávací aktivity ve smyslu nabytí nových informací, alespoň 1x za dobu na rodičovské dovolené.*

- ANO
- NE

5. Jak často se věnujete vzdělávacím aktivitám?

- Jednorázově
- Příležitostně
- Pravidelně

6. Kolik máte dětí?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5 a více

7. Jak dlouho jste již na rodičovské dovolené?

Nápověda k otázce: *Jedná se pouze o rodičovskou dovolenou, pokud jste na rodičovské dovolené přerušovaně, prosím uveďte délku s nejmladším dítětem. Děkuji*

- méně než 1 rok
- 1-2 roky
- 2-3 roky

8. Jak staré je Vaše nejmladší dítě?

Nápověda k otázce: *Věk dítěte s kterým jste aktuálně na rodičovské dovolené.*

- Kojenec (do 1 roku)
- Batole (do 3 let)

9. Myslíte si, že svůj volný čas na rodičovské dovolené využíváte ke vzdělávacím aktivitám?

Nápověda k otázce: *Veškeré vzdělávací aktivity ve smyslu nabytí nových informací.*

- ANO
 NE

10. Jak se vzděláváte na rodičovské dovolené?

Nápověda k otázce: *lze vybrat více možností*

- Studuji základní školu
 Studuji střední školu
 Studuji vyšší odbornou školu
 Studuji vysokou školu
 Vzdělávám se v rámci svého zaměstnání
 Zájmové vzdělávání
 Jiná možnost (uveďte jaká)

11. Kde máte dítě (děti), když se věnujete vzdělávacím aktivitám?

Nápověda k otázce: *lze vybrat více možností*

- Doma se mnou
 Rodina hlídá
 Soukromé hlídání (placená chůva, placené jesličky)
 Státní hlídání (státní školka, státní jesličky)
 Jiná možnost (uveďte jaká)

12. Jakým způsobem se věnujete vzdělávacím aktivitám na rodičovské dovolené?

Nápověda k otázce: *Lze vybrat více možností*

- Navštěvuji školu (základní, střední, vyšší, vysokou)
- Navštěvuji kurzy
- Navštěvuji přednášky
- Zajímám se o literaturu (publikace, knihy)
- Vyhledávám články na internetu
- Vyhledávám dokumenty v televizi
- Jiná možnost (uvedte jaká)

13. Pokud preferujete kurzy - na co jsou nejvíce zaměřené?

Nápověda k otázce: *Lze vybrat více možností, pokud kurzy nenavštěvujete nevyplňujte prosím.*

- Cizí jazyk
- Rodičovství, péče o dítě
- Domácí práce (pletení, dekorace, šití, atd.)
- Rekvalifikace
- Zájmové (přednáška, ...)
- Jiná možnost (uvedte jaká)

14. Podporuje Vás rodina v zájmu o vzdělávací aktivity?

- ANO
- NE

15. Z jakého důvodu se nejčastěji věnujete vzdělávacím aktivitám?

Nápověda k otázce: *lze vybrat více možností*

- Chci být i na rodičovské dovolené aktivní i ve vzdělávání
- Chci být po rodičovské dovolené schopna vrátit se do pracovního procesu
- Na rodičovské dovolené podnikám a potřebuji se stále vzdělávat
- Ráda trávím čas sebezvděláváním
- Potřebuji si dokončit základní/střední/vysokoškolské vzdělání
- Jiná možnost (uveďte jaká)

16. Jaké jsou podle Vás bariéry, které jsou důvodem, že se nevěnujete vzdělávacím aktivitám, tak jak byste chtěla?

Nápověda k otázce: *lze vybrat více možností*

- Věnuji se vzdělávacím aktivitám, jak potřebuji
- Nemám čas
- Nemám hlídání
- Nemám finanční prostředky
- Nechce se mi
- Nepotřebuji se dále učit
- Nezajímá mne to
- Jiná možnost (uveďte jaká)

17. Máte pocit, že Vás počet dětí limituje v rámci vzdělávacích aktivit?

- ANO
- NE
- NEVÍM

18. Myslíte si, že kdybyste měla zařízené hlídání pro dítě (děti), tak byste se více věnovala vzdělávacím aktivitám?

- ANO
 NE
 NEVÍM

19. Máte pocit, že délka rodičovské dovolené se negativně odráží na vaší ochotě se věnovat vzdělávacím aktivitám?

- ANO
 NE
 NEVÍM

20. Jaký je důvod toho, proč se nechci vzdělávat?

Nápověda k otázce: *Pokud se vzděláváte, neodpovídejte prosím.*

- Nepotřebuji se dále vzdělávat
 Nemám hlídání v rodině
 Nemohu si dovolit soukromé hlídání a rodina mi nepomáhá
 Nemám čas
 Nechce se mi
 Jiná možnost (uved'te jaká)

Děkuji za Váš čas a přeji pěkný den.